POVAȚA ROMANULUI

OBICEIURILE NUNȚILOR AFLATE PE LA ȚARĂ

CRONICA SINAIA

ȘI

O POESIE

DE

C. CANILLI.

BUCURESCI

—

STABILIMENT DE TIPO-LITOGRAFIE DOR. P. CUCU

Bulevardul Elisabeta Dómna.

1884

www.dacoromanica.ro

CUPRINDEREA

Despre obiceiurile Românilor

		Pagina
	Introducerea . .	1
I	Puţin despre biografiile unor iluştri români, asemenea şi despre lucrativităţile lor literare-sciinţifice, urmate de dênşi în tot decursul vieţei cu un principiu adevĕrat românesc	4
II	Câte-va cuvinte pentru presenta cărticică .	24

Povaţa Românului în versuri

I	Despre viaţa Românilor, precum urmau în vechime.	31.
II	Sfaturi precum trebue se urmeze în viaţă tineri Români.	36
III	Pilde despre însurătoarea Românilor. . .	38

Despre tradiţiunele nunţilor ţĕrăneşci

	Ceva despre nunţile ţĕrăneşci . . .	43
I	Un june colăcer propune către părinţi unei fete, nestrămutata dorinţă a unui june, precum vroeşce a lua în căsătorie pe fiica lor.	47
II	Despre urmarea peţitorilor pentru împeţirea junilor ţĕrani.	52
III	Despre logodirea tinerilor	60

www.dacoromanica.ro

Pagina

IV Obiceiul Nunței precum se urmează de către nuntași încă din ajunul cununiei, și mediat la casa miresei 66

V Obiceiul precum se întreprinde cununia la biserică, și 72

VI Conducerea Nunței cu o paradă minunat de frumoasă, de către nuntași cari-o înfrumusețează, de la Biserică și pênă la casa mirelui; ceva despre obiceiurile strămoșești urmate cu petrecerea nunțială, precum și despre nișce cuvinte rostite de meseni Nunței 75

Cronica Sinaia

Despre starea Districtului Prohova. . . 87

I Despre mêndrețea locurilor aflate în Sinaia. 83

II Despre priivirea unui minunat: amfiteatru gigantic creat de natură; precum și despre toate posițiunele castelelor ce sunt pe poalele muntelui Furnica. 96

III Despre Castelul Peleșul—Regal, cu admirabilele frumusețĭ naturale cari li încungiură, și 101

IV Despre caracterul fisic al Românilor localizați în Urba Sinaia 105

O poesie

I. Luminoasa trinitate, (cântată de Bardul de la Mircești, drept închinat Poetului: Vasile Alessandri.) 107

www.dacoromanica.ro

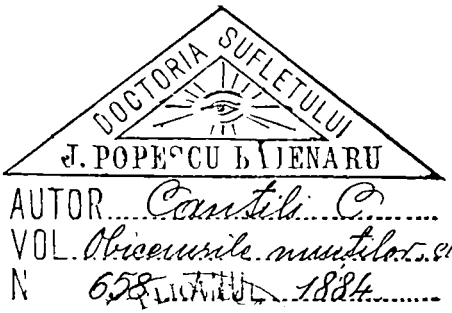

Români aflaţi pe teriţoriu etnic — de la Tisa până la Pind, de la Carpaţi Dunăre până la Nistru şi Galiţia; êşi păstrează cu multă religiositate toate obiceiurile tradiţionale, aşa precum le-a petrecut âncă de prin timpurile străvechi, — Părinţi şi chiar străbuni lor;

Şi astăzi, dacă le priivim cu băgare de seamă şi dacă le judecăm c'o minte sănătoasă, de sicur vom pregeta a zice, că ele sunt pentru români mai plăcute şi mult mai folositoare, de cât toate apucăturile străine;—poreclite cu numele de moderne.

Obiceiurile sănătoase şi mai zdravene ale românilor, sunt cu drept cuvênt cele moştenite de străbuni noştri, căci numai pe acelea li îmbrăţişează cu plăcere şi cu dor de inimă românul de la ţară, în cât êl hotăraşte straşnic în simţimîntul sĕŭ românesc;

Apoi simplitatea îmbrăcămintei se păstrează de adevĕraţi români, ca un obiect comemorativ, ş'o preferă toţi cu toată plăcerea; înlăturând chiar cu scârbă pe aceea străină, — în cât zi din zi se fericesc când s'arată falnic cu mêndrul lor costum.

www.dacoromanica.ro

Românul când se vede îmbrăcat c'un costum simplu ţĕrănesc, îndată êl cuprinde o completă bucurie ş'o dragoste nespusă; el simte această rară plăcere, vecinic în sufletul sĕŭ, şi-l face chiar de se mêndreşte în tot timpul vieţei sale; iar când se află adunaţi prin nişce privelişti plăcute, saŭ prin locuri anumite, atunci êi vedem că acolo êşi petrec pacinic frumoasele amintiri tradiţionale, căci pentru dênşi sunt întogmai ca o icoană viĕ, şi ca o stavilă puternică în contra acelor obiceiuri propăşite ca moderne.

Presenţa lor în asemenea petreceri, este hotărîtă numai pentru îndeplinirea obiceiurilor străvechi, căci li simte cu toată aprinderea dragosteï fie-care român; iar dacă te afli lângă dênşi, togmai când se desfătează plini de veselie, atunci inima lor par'că ţi-ar spune lămurit, că până la ora supremi a morţei, nu se pot sătura nici odată cu asemenea petreceri, pentru că în acele timpuri de veselie, iei au mulţumirea şi satisfacţia dorinţei, togmai din cămara inimei. „Să scie ênsă, că ţĕranul caută să aibă numai satisfacţia inimei, şi de-aceea o şi află.“

Astăzi precum se urmează cu civilizaţiunea modernă, este un pericol groaznic pentru societăţile române, căci această e-o coasă straşnică a tradiţiunelor românesci; iar când vezi tineri români că îmbrăţişează cu dragoste asemenea întreprinderi, de sicur la fie-care pas te îngrozesci amarnic; — pentru că nu prea voesc uni dintre români să în-

www.dacoromanica.ro

ţeleagă că, obiceiurile moderne sunt determinate numai pentru nimicirea celor străvechi;

Cine au asistat la adunări de petreceri cu împeticări străine, de bună seamă c'a putut vedea cu 'nlesnire, cum se înlătură de uşor câte un obiceiu românesc,—înlocuindu-se cu acela ce-l nesocotesce adevěratul român; încât din zi în zi se perd cele mai frumoase şi mai folositoare tradiţiuni,—pentru vecinica uitare.

Parte dintre români carĭ au numai o spoială despre sciinţa de carte românească, pregetă a se arăta cu dorinţa de-a îmbrăţişa mai curînd şi mai bine obiceiuri „prăpăşite," şi ale susţine cu multă furie, şi cu multă patimă; căci pentru dênşi când înlătură câte un obiceiu vechiu,—este curat o rĕsbunare, pentru că nu cugetă un dram de judecată românească.

Şi mai mult de cât atâta.

Ei êşi dau pe faţă neplăcerea şi nesocotinţa ce au pentru tradiţiunele străbune, încât fără ruşine le despreţuesc cu desevĕrşire, ba âncă se nevoesc ale pricepe, că sunt solemnităţile lor familiare şi naţionale.

Dar scopul civilizaţiunei moderne, nu se opreşce până aci, ci merge şi mai departe; el voiesce ca pe nesimţite să abstragă pe fie-care ţĕran român, de la preţioasele sale tradiţiuni, încât li ameninţă groaznic cu nenorocirea, adică: pentru a nu-şi cunoaşte naţia; cine este; de unde vine; ce lapte a lăptat; şi pe ce pământ trăeşce.

www.dacoromanica.ro

I

Dintre români cari observarĕ cu de-amĕnuntu meritul tradiţiunelor romăneşci, şi pe care li-a înţeles cu profunditate; aşa şi despre foloasele şi frumuseţele cari ar putea fi necessarmente trebuitoare astăzi: schiţau întrebuinţarea lor într'un mod salutar, căci cunoşteau âncă de la părinţi puterea obiceiului antic al neamului românesc.

Aceşti bărbaţi importanţi, sunt de pildă pentru naţiunea română, căci naraţiunea lor offeră tot adevĕrul unei mărturie oculare; şi pre când mĕ aflam cu uni împreună — amici ânsĕ — istorisiau cu mult dor de inimĕ despre frumoasele urmări ale adevĕratului român; despre simplicitatea îmbrăcămintei şi a frumuseţei; şi despre curăţenia în morala teologică: a cărora esplicaţie, mi au attras atenţiunea acestui subiect de scriere; şi de la care mĕrturisesc că pe lângă escursiunea ce-am făcut'o prin România, Transilvania şi Bucovina, cu observarea obiceiurilor românesci în treacăt, memoria mi-a 'mprumutat o încredinţare cu folos din cea mai perfectă adeverinţă, şi de la următori români cunoscuţi prin meritele lor din sciinţele Istorice, Teologice şi Filosofice.

Eaccă ce spun aceşti apostoli ai românilor, despre istorisirea frumoaselor tradiţiuni, şi a plăcutelor obiceiuri romăneşci.

www.dacoromanica.ro

Eracle Porumbescu, Parochul biserici comunei Stupca, sat împopulat cu un număr mare de români fără amestecu neamului străin, aşezat în apropiere de poalele munţilor carpatine, înlănţuite prin Bucovina, şi pendinte de oraşul Suceava, vechea capitală a Moldavei; —eterna memorie de domnie a Eroului Domn Stefan. Istorisa către mine cu inimă curată şi cu duch românesc, că înainte cu trei decenii de ani, au asistat îmbrăcat în odăjdii religioase şi în gloate de ţărani — braslă românească, — faţă fiind delegaţi cabinetului imperial din Viena, cu oare-cari ostaşi din trupa austriacă: la desgroparea Eroului Stefan din mormêntul aflat la mănăstirea Putna; loc ales de „Stefan cel mare“ pe când se afla la vênătoare, precum zice din fericire legenda Poetică, Altarul mănăstirei „Putna“, de regele Poeţilor de la Mirceşti: Vasile Alexandri. Sufletul şi podoaba oglinzei noastre literare în deobşte, căci te răcoreşte aerul natural al poesiilor sale, cari sunt pline de putere şi sănătate sufletească. Dacă natura êl va reîntoarce pentru a trăi în puterea vrêstei naturale,—de trei-ḑeci ani; de sicur pot crede, că par'că ar putea fi în stare dea ne arăta în public, pe deplin „adevărata lumină a trinităţi“: darurile cele mai măreţe aflate sub soare: Poesia cântă ast-fel:

www.dacoromanica.ro

ALTARUL MANASTIREI: „PUTNA“

Domnul Stefan, viteaz mare, ce-au dat groază pre'n păgâni,
Locaşiu sfânt creştinătăţii asta-zi vrea să facă dar.
Şi pe malurile Putnei cu vitcjii săi Români
Insu-şi merge să-aleagă locul sântului altar.

Mare mulţime l'urmează, şi pe culme se lăţiesce,
Precum aburi pe lacuri, când lumina asinţiesce.

Capitani, ostaşi cu zale şi cu platoşie de fier,
Pe-ai lor cai şierpi stau mîndri, ca la semnul de rĕsboi ;
Al Moldavei steag de fală fîlfiie falnic în cer ;
Buciumu vuesce în munte, sună, valca de ciumpoi.

Eată că lîng'o movilă Domnul Stefan s'a oprit :
Totul tace : ochii ţinte, stă poporul neclintit.

Trei ostaşi cu arce'n mînă pe movil'acum se urcă,
Doi, ca zimbrul ageri, mîndri, nalţi ca bradul de la munte.
Pe-ai lor umeri poartă glugă, la brîu paloşe, şi pe frunte
Cu lungi şi negre plete, se coboar'o neagră ţurcă.

Ei ades cu-a lor sĕgeată, repezita sus în nor,
Pe'ntre flacare de fulger, au oprit vulturu în sbor ;
Multe fere din cei codri, mulţi duşmani din cei tineri, sumeţi
In inimă şi în suflet au şimţit al'lor săgeţi ;
Căci ei sunt arcaşi vrednici ai lui Stefan Domn cel mare,
Ce şi gatesce-acum sĕgeata, s'o isbiască 'n depărtare.

Copii ! trageţi ! eu vreau astăzi să mĕ întreç în arc cu voi !
Ast-fel zice Domnul Stefan ; ear'voinici amîndoi
Se pleac'arcele-şi încoardă, trag : săgeţile lor sboară.
Spintecă repede vêntul, ce dă foc şi vijeesce,
Să tot duc se duc ca gândul, şi de-abia ochiul ziĕresce
Pe câmp departe, departe, locul, unde se coboară.

www.dacoromanica.ro

Ura! 'n ceriuri se ridică, urlă dealul, clocotesce!
„Se trăiți copii!“ le zice Stefan, ce acum se gătesce.
Sbîrneie coarda din arcu-i, fulgeră săgeata'n vînt,
Piere, trece mai departe, și într'un paltin vechiu sau frînt.

„Acolo fi-va altarul;“ zice falnicul monarc,
Ce se 'nchină și se pleacă pe rĕsboinicul sĕu arc.

„Sĕ trăiască Domnul Stefan!“ mii de glasuri se ridică,
Și poporul jos pe vale umilit în genuchi pică.

Impregiurul mănăstirei Putna, era adunată mulțime de românime, cât nu puteai cuprinde cu vĕzutul, par'că se sculase Stefan și trimbițase prin munte cu buciumul, așa se făcuseră cerc împregiurul mormêntului;—în cât această gloată voiniciască îngrozise straşnic pe oameni cari purtau pajura pe chipiu, și pe toți acei strĕini de neam și sânge, crezînd că români se revoltă contra lor; dar mirarea li-a fost mare când a vĕzut că sunt foarte răbdători, și stau smeriți cu multă religiositate în fața mormêntului.

Insă un moșneag bătrîn cu barba pênĕ la brĕu, român aflat între ce-i lalți, perduse răbdarea, și a strigat cu glas puternic „Doamne! mulțumesc că m'ai învrednicit sĕ vĕz pe Eroul nostru, luceafărul românilor; groaza tuturor străinilor, în cari infiltrase pentru vecînicie spaima prin toate venele lor;!! și emoționênd! cu suspinuri din adĕncul inimei — ca ori-ce român,—lacrămile ĕi inundaseră obraji; și atunci adresă niște cuvinte rugătoare către autoritățile Anstriace zicând: „lăsaține domnul!!

www.dacoromanica.ro

lăsaţine Eroul ; ! nici mort în groapă de atîta secoli nu-i daţi pace ; ? şi aşa vĕ temeţi de el ;!, destul s'a luptat ca un mare viteaz şi mare domn român aproape cinci-ḑeci de ani contra d-voastră". Iar dupĕ ce au scos pe eroul Stefan la lumină, atunci au esclamat ! într'un mod simţitor, pronunţĕnd cuvêntul : „acesta a fost stăpânul nostru;!! acesta e Stefan cel mare domnul Moldavei ;!! doamne ! mari sunt minunile tale că ni-l'ai păstrat sĕ-l vedem şi noi astăzi ; faţă fiind mulţi nevrednici de a te vedea, căci şi mort 'ţi supără odihna vecinică".

— Dupĕ aceasta, delegaţi austriaci au desbrăcat, pe Eroul Stefan, de toate scumpetiile aflate împregiurul lui, —zice venerabilul Preot Porumbescu —şi s'au dus cu ele fără sĕ scie unde . . . . . oare ce scumpetii o fi acelea ? şi unde se află astă-zi aceste nepreţuite antichităţi române ? o fi luat pe atunci notiţe de ele Moldova sau România ?.....

Preotul Porumbescu este un venerabil şi falnic român, trăeşce şi astăzi—ca românu în floarea sa ; —el mai spunea că urmează printre români întogmai ca lăudabilul esemplu evangelic ; predicându-le necurmat pilde de folos, precum doria străbuni noştri în vecie ; êi povăţuesce fără preget de-a îmbrăţişa şi respecta cu dor de inimă în tot decursul vieţei lor, numai tradiţiunele şi obiceiurile româneşci.

Ion Beraru, Parochul biserici comunei Stroeşti, sat impopulat cu un numĕr considerabil de români,

www.dacoromanica.ro

—este aşezat pre o câmpie frumoasă şi în apropiere de oraşul Suceava, anticul scaun al domniei Moldave; el ca amic intim, 'mi istorisia aprins de doru naţiunei sale şi de plăcerea ce are pentru toate tradiţiunile sfinţite de strămoşi lui; că povĕţueşte necurmat pe tot românul, de a păzi şi păstra numai obiceiurile românesci; iar pe cele străine, sĕ-le nesocotească cu hotărîre, căci posed veninul cel mai amar pentru neamul sĕu. Incât poci zice că este fericit în reuşita dorinţei sale,— căci e o minune în Bucovina, când un sat românesc, n'are nici un cârciumar sau locuitor de naţiune străinĕ, —acolo unde sunt jidani— naţiune rătăcită — ca furnicaru printre români.

Astfel este satul Stroeşti din Bucovina, laudă dar celui ce pândeşce cu ochiu scânteitor obiceiurile româneşci; şi laudă aceluia care mărgineşce împins de simţul românesc, pe toţi străini cari infectă elementul neamului românesc. Venerabilul meu amic, êmi mai spunea că urma asemenea chiar pe când se afla sub drapelul Austriac, care l'a şi medaliat printr'o decoraţie pentru meritul ce l'a repurtat cu o bravură pe timp de resboiu.

Aşa preoţi cu aşa simţiminte naţionale e prescris românu ca sĕ aibă în vecie, — mai cu seamă cărmaci în fruntea calei sale: pe rar preot în zilele noastre sĕ-l fi cetit cineva ca Poet Epic, precum găsim pe amicul Ion Beraru fericit în descoperiri cu inscripţiĭ româneşci, despre „marea sfă-

www.dacoromanica.ro

rămare a Tătarilor“ etc. aflate pe stâlpuri secolare de prin braţele Carpaţilor.

Vasile Bumbac, profesor la gimnasiul român din Suceava, şi Poet Bucovinean, este născut în comuna Costina sat românesc şi în apropiere de oraşul Suceava; ca bun amic, de multe ori stam împreună zile şi nopţi întregi, discutând tot despre frumoasele obiceiuri româneşci, precum şi la istorisirea despre nĕpădirea ’naţiunelor streine, în antica grădină a Moldavei —Bucovina; — el este setos pentru libertatea românilor aflaţi sub străini; zelos pentru învĕţătura sciinţei de carte a neamului sĕu; lucrează neobosit scrieri de publicitate şi Poesii de natura simţimêntului românesc; şi vecinic este în neastêmpăr de a cunoaşce cu de amănuntu starea românilor aflaţi în Bucovina, încât mare parte dintre români ce aparţin ţinutului Suceava,— au dragoste simţitoare către persoana lui.

Gheorghe Creţeanu născut în Bucuresci, fost Ministru al Invĕţĕmêntului; se deşteptase într’ênsul, intr’un mod simţitor gustul literaturei naţionale; talentul lui căştigase âncă din tinereţe un progres deosebit, şi o aplicare destul de ferbinte pentru sciinţa juridică; el era foarte mult însufleţit de cele mai aprinzătoare simţiminte românesci, căci în toate lucrările literare care le a făcut în tot decursul vieţei sale, êl găsim cu o inimă statornică pentru dreptate, libertate, şi pentru unirea românilor într’un singur stat românesc.

www.dacoromanica.ro

A conlucrat foarte mult la foile literare; a întemeiat âncă din junie pre când se afla în studiu trimis de stat la Paris, împreună şi cu alţi juni români, foaea numită: „Junimea Română;“ această foae urmărea un principiu foarte salutar, — şi numai românesc, căci era menită pentru propagarea şi lăţirea ideilor de unirea vechilor provincie române,—ânsă între ani 1848—1853;

Asemenea a conlucrat şi la alte multe ziare românesci, precum şi la întemeeria foaiei literare „Revista Română,“ o încredinţare despre acest adevĕr, cred că poate face chiar Poetul G. Sion.

Atît era de zelos pentru naţiunea sa, de-a o vedea mai repede scuturată de leprele străine cari se lipisĕră de ţară, — ca lipitoarea înveninată când întră sub pielea omului de-i suge sângele, lăsându'i toată amărăciunea pentru nenorocirea lui, — în cât el scriea fĕră temere încontra acelor apăsători ai românilor; âncă de pe atunci versuri ca „Dorul ţĕrei,“ şi alte multe asemenea; cari poate caracterisa în deplin pe uni tineri ce doresc a-şi petrece viaţa juniei, numai prin străinatate, preferind mai cu plăcere obiceiurile străine; o parte din Poesia numită mai sus a nemuritorului G. Creţeanu, cântă ast-fel:

. . . . . .

. . . . . .

Amar de acela, ce ţara 'şi lasă,
Ce merge departe de-a tată-sĕu casă,

www.dacoromanica.ro

Ce vede, cum fumul la alţii se nalţă
Ce limbi şi-obiceie streine învaţă,
Ce singur de june în lume se duce,
Ce uită, cât pânea de'n ţară e dulce,
Şi cât e mai dulce a ţĕrei cântare,
Un frate, o soră şi-a lor sărutare!
Amar pentru dênsul! ce lacrimi l'aşteaptă,
Din visul uitărei, când vai! se desteaptă. . . .
. . . . . .

Ion Maiorescu, a fost în Bucuresci director la un gimnasiu: profesor de istoria universală; şi împreună cu Aug. Tr. Laurian, inspector al tuturor scoalelor din Romănia; el era un om: cu mult spirit şi cu multă sciinţă; avea un zel de-o rară însemnătate pentru întreaga naţiune a sa, probabil este că nu-şi ascundea strălucita sa sciinţă sub pojchiţa mêndriei, ci scriea pentru lumina connaţionalilor sĕi fără oboseală în „Foaea pentru minte, inimă şi literatură," unde apăra cu precisare şi cu multă claritate limba română, contra învĕţaţilor streini cari se luptau cu mintea lor, a ni-o tăgădui că ea nu se trage din limba latină; li-a demonstrat cu adevĕrat că români sĕ trag din romani, iar nu din Daci precum arătau cu susţinere acei strĕini; în venele sale se mişca numai simţul românesc, căci ĕl vedeai cum lupta ne curmat pentru dreptatea şi libertatea românilor, aflaţi sub asuprinţile străinilor; făcea dese călătorii prin ţĕrile străine, şi aceasta numai pentru cause limbistice; pre-

www.dacoromanica.ro

cum se constată prin scrierile făcute despre origina şi obiceiurilor Istrieni.

A fost singurul dintre toţi ce-i lalţi colegi ai sĕi, care a propus principiul: „ca ortografia română cu litere latine, trebue se aibă atîta semne sau litere câte sunete simple are limba.“

August Treboniu Laurian, doctor de Filosofie, era în Bucuresci Profesor de Filosofie, şi inspector preste toate scoalele din România; pe lângă alte cărţi care ni-a lăsat de mult folos pentru învĕţătura românilor, se află tradus din limba Franţuză, şi un manual de Filosofie lucrat dupĕ programa universităţi de la Paris, din 1840; această carte în formele sale este unică în ţara românească, şi poate învĕţa pe tot românul — ânsĕ numai pe acela care a studiat literatura;—de a cunoasce cu profunditate: filosofia fundamentală; logica şi metoda; obiectul moralei; şi metodul precum se cuvine de-a aplica la studiu,—Istoria Filosofiei.

La 1848 setos de dorul libertăţi şi dreptăţi al connaţionalilor sĕi; a luat parte activă la purtarea rĕsboiului naţional din Transilvania. — Contra Ungurilor, cari amenințau cu stingerea totală a neamului românesc, şi a fost deputat ales de naţiunea română din Ardeal la Viena.

El era un om: plin de inimă românească, şi cu stil adevĕrat sciinţific; avea o veneraţiune profundă pentru adevĕratele sciinţi istorice, şi despre Istoria naţiunei sale era profund cunoscător, avea nădejde

www.dacoromanica.ro

sicură, că tot românul poate învĕţa cu înlesnire Istoria Română, şi în viaţa sa, avea ca maximă acest cuvênt: „că românul fără o deplină cunosciinţă despre istoria naţională: nu poate avea nici patrie, dar nici viaţă naţională"; se probează aceasta prin toate produsele sale literare şi sciinţifice. precum că nĕzuesce sĕ producă în tot cetitorul român, numaî idei solide şi bine întemeiate; despre toate cunosciinţele de viaţă naţională, mai cu seamă despre simţimêntul de libertate, şi de-o adevĕrată naţionalitate românească;

Pentru acest scop ni-a lăsat „Istoria Românilor din timpurile cele mai vechi, pênĕ în zilele noastre; cuprinzînd şi geografia modernă a Daciei," într'ênsa găsim o esplicaţie clară; despre amĕnuntele revoluţiunei; şi despre nenumĕratele întêmplări, făcute prin rĕsboaie de către români contra duşmanilor streini, cari nĕpădeau cu furie în „ţara românească," numai ca sĕ îngrozească pe remâni; şi cu hotărire se disfiinţeze scumpa noastră naţionalitate, ba âncă doriau a o sterge pentru vecinica uitare dintre neamurile celor-lalte naţiuni; ea ne mai încredinţează cu adevĕrat „că români sunt vrednici de a-şi ridica astĕzi capul cu falnica lor vitejie, „înaintea veacurilor din trecut, cari i-au isbit în diferite moduri;" şi pot fi mêndri vecinic, zicând cu glas triumfător: Rămâni tot români sunt.

Istoria nemuritorului Laurian, este interesantă pentru fie-care român: care 'şi iubeşte cu dor de

www.dacoromanica.ro

inimă naţiunea şi Patria, şi care voesce ne curmat se-şi vază odată idealul fericirei realisat, după care vedem că aleargă adevěratul român vecinic sě fie legat; cu această carte poci afla tot tesaurul istoric al românului, pentru că cuprinde cunosciinţe istorice de prin timpurile cele mai antice,—ca şi românii: le mărturiseşce cu adevěrat şi trece chiar de martură pentru toate prefacerile şi schimbările făcute în neamul românesc din diferite cause: provenite âncă de prin timpurile de-la început şi pênĕ astăzi: ea scie toate, ea cunoasce toate. Intr'ênsa găsim nisce adevěruri cari sunt foarte preţioase pentru români de sciinţă, şi cu aceasta atinge de bună seamă ânsu-şi fiinţa românilor aflaţi pe teritoriu etnic.

Aşa dar, dacă inima noastră bate necontenit spre a cunoasce în deplin acest tesaur al naţiunei noastre; şi dacă simţul românesc ne 'mpinge cu hotărîre, de-a poseda în vecie o dorinţă nestrămutată pentru unirea neamului nostru, ca să se poată realisa odată pentru tot-d'auna dreptul real al românilor; atunci cu credinţă dreaptă, cu cuget curat: — S'o deschidem dar cu toţi, şi într'ênsa vom privi ca într'o oglindă naţiunea noastră; precum a fost chiar la început, şi precum s'a coborît întru cât-va simţitor pe toate scările de prin anii trecuţi, pênĕ în ziua de astăzi: căci numai aşa vom putea cunoasce despre întreaga viaţă a naţiunei noastre, şi vom cunoasce fără greşală sporul şi naintarea ce-a fă-

www.dacoromanica.ro

cut'o prin această lume connaţionalii noştri; în sfârşit într'ênsa aflăm pênĕ şi progresul de civilisaţiune al românului.

Despre fericita Istoria Românilor, vedem c'o admite ca cea mai de frunte chiar:

Ilustrul critic român d. B. P. Hasdeu, învĕţatul nostru bărbat schiţează în Istoria critică a d-sale, cu o pénă de maistru toate greşelele neertate ale tuturor cronicarilor români; în cât mărturiseşce că cronicele lor sunt un maiestos turn babilonic, mai cu seamă când e vorba de miraculoasele inscripţiuni şi crisoave ale vechilor cronicari, cari vorbesc despre o personalitate reală a domnului Muntean Radu-Negru; împingându-l subt apoteosa de fondator al statului Muntean în secolul XIII.

La pagina 147, pe lângă alte observaţiuni făcute de autor contra bolnavelor năluciri ale cronicarilor Cantemir, Greceanu, etc, se mai află şi observaţiunea următóre:

„Ori-cine se espune a brăsdui câmpul istoric fără „a puté cunoasce ânsĕ-şi testurile în limbele lor „originale, fără a fi approfundat fontâne şi earoşi „fontâne, fără a possede aptitudinea şi rebdarea „de-ale suppune una după alta celui mai miniţios „scrutin, o să găsiască şi ell la tot passul „archiepis„copi Prometei," întocmai precum moştenitori lui „Greceanu au dat mereu de „Negru-vodă," pe la „1140, pe la 1225, pe la 1290, etc.

Dar un om de geniu, un român învĕţat care a

www.dacoromanica.ro

întreprins cu mintea adevĕrata cale istorică a Patriei sale, este de pildă nemuritorul Laurian, căci d. Hasdeu 'l citează prin notiţe sicure aproape la fie-care pas în Istoria-Critică, şi ĕl pune între toţi cei l'alţi învĕţaţi şi Iluştri critici străini ce sunt cu fontâne sicure, tot de pildă adică : cu Tentamen Criticum care cuprinde o critică asupra limbei române cu test latin ; cu magasinul Istoric ; şi cu Istoria Română.

Cam pretutindeni ĕl ea tot aşa de esemplu.

Iar la pagina 111-112 se vede admis ca cel mai bun istoric român cu următoarele cuvinte :

„Dintre toţi istoricii noştri d. Laurian a fost „unicul, căruia i s'a părut a fi dubioasă pênĕ la „un punt aşa numita descălecare a aşa numitului „Negru-Vodă.

„Sub annul 1291 d-sea zice :

„Pre timpurile acestea spun cronicele ţĕrei-Ro„mânesci, că trecu Radu-Negru, ducele Făgăraşului „şi al Amlaşului, peste munţi în Dacia australă, „şi-şi aşĕză scaunul la Câmpu-lung etc. La Făgăraş „pre la annul 1291 domnia Magistrul Ugrin precum „se vede dintr'o diplomă foarte însemnată de la „regele Andreiu III, în care se face cea de'ntêiu „memorare despre o adunare generală a ţĕrei, com„pusă din nobili, Români, Săcui, şi Saşi. Din causa „însemnĕtăţii noi o punem aici din vorbă în vorbă“. „(vezi istoria d. Laurian pagina 249—50).

„Apoi d. Laurian reproduce întregul document, „combăttênd tacitamente cronica prin diplomă,

„narraţiunea suspectă priu fontână sicură, pe Negru „prin Ugrin.

„Cantemir, Şincai, Engel, Ghebhardi, toţi cei- „l'alţi mai mĕnunţi fără escepţiune, pênĕ şi d. „Rösler, admitt în unanimitate pe un fantastic „fundator al Statului Muntean, venit din Făgăraş şi „botezat Negru-Vodă, divergind numai assupra „puntului cronologic, căci unii îll pun la 1290, „alţi la 1140, alţi earăşi la 1220, şi aşa mai „încollo.

„Personagiul real, istoric, documental, este Radu- „Negru Basarab, domnind între auii 1372—1382, „fiiu all lui Alessandru Bassarab, frate ale lui Vla- „dislav Bassarab, tată all lui Mircea Bassarab.

Eacĕă dar că pênĕ şi un bărbat de talia d. Petriceicu-Hasdeu, rosteşte cuvĕntul: „că Istoria d. Laurian este din fericire numai pentru lumina istorică, şi cuprinderea înţelesului de'ntr'nsa oglindesce la fie-care pas pe autorul iei."

Nemuritorul d. Laurian în tot decursul vieţei sale, era însufleţit de cele mai viĕ simţiminte naţionale, doria necurmat să-şi vază naţiunea restabilită cu toată cultura trebuitoare românului, şi era zelos pentru libertatea şi dreptatea lui; toate apelurile sale dovedesc că necurmat striga cu cuvintele triumfătoare: „că el nu e de neam străin, dar nici unit, nici că e neunit, — ci numai Român". . . . .

Ast-fel a fost d. August Tr. Laurian, şi ast-fel ĕl eflăm pretutiudeni;—pentru memoria acestui a-

www.dacoromanica.ro

postol românesc, se află remas falnicul său fiu;

Dumitru August Laurian doctor de Filosofie, profesor în scoalele superioare din Bucuresci pentru Filosofie, directoru Gazetei „România Liberă;“ Cine nu voiesce se priceapă pe bătrânul său tată, sau cine dintre tineri nu l'a cunoscut, n'are de cât să citiască pe fiul, căci este mult necesar românismului de-astăzi; principiul lui, este principiul bătrinului său părinte; — apelurile sale sunt scrise numai cu simţiminte naţionale către Români, pentru ca se-şi dobândească odată dreptatea, libertatea, şi învăţătura în deplin, precum li cetim necurmat în gazeta d-sale; asemenea ei cetim idealul ce-i stă vecinic înaintea minţei, el ne înfăţişează dorinţa lui cea salutară şi naţională;— este unul dintre români ţărei Românesci care doresce mişcarea naţională prin „revoluţiunea minţei românesci“ contra asupritorilor cari ţin încătuşaţi în toate privinţele pe uni dintre connaţionali săi.

Pentru fericirea neamului românesc, ei plac tradiţiunile străbune, şi este zelos a vedea aceste obiceiuri românesci îmbrăţişate fără escepţiune de toată tinerimea Română, căci sunt mai sănătoase şi mult mai plăcute în frumuseţi,—de cât toate ce'e streine „poreclite de moderne“.

In decursul iernei din 1884; „Societatea“ „Carpaţi“ al căruia principiu de naţionalitate este destul de salutar, căci este unica în ţara—Românească care apără pe tot românul aflat pe teritoriu et-

www.dacoromanica.ro

nic prin gazeta „România Liberă,“ şi êi înlesnesce mijloace bănesci, pentru ducere la vatra părinteas-că. „A făcut un bal şi-o serată—concert şi dans, la cari au asistat mulţime de Români, femei şi fete, îmbrăcate numai în drăguţul lor costum naţional, între cari se afla şi alte multe romăncuţe Transal-pine, cari aveau costumuri şi mai simple—port a-devĕrat românesc; în cât ochiu românului scânteia ca luceafărul aurorei când li priivea; cu urmarea jocurilor, hora, bătuta, chindia, brâu şi altele ase-menea, simţiau satisfacerea plăcerei togmai din a-dêncul inimei; aşa că toate aceste petreceri invio-şiau cu frumuseţea lor pe toţi jucăuşi, şi pe toţi români spectatori, cari au făcut cu presenţa lor, cinstea balului şi seratei;—iar în aurora zilei s'au despărţit toţi cu mulţumire.

Intre români fruntaşi era şi D. Laurian fiu, cu care am deşchis o convorbire în privinţa,—obiceiu-lui românesc, şi a portului mai cu deosebire; „care dintre toate costumurile variate, sunt mai frumoa-se, mai plăcute, şi pe care trebue sĕ-le sfinţească mai bine romăncele“;—dar d-sea 'mi spunea de'n adêncul inimei, că nevasta d-sale Zmaranda, are un costum ţĕrănesc lucrat cu material de-o frumu-seţe rară în cât costă peste 1500 lei; ânsĕ nu-e la plăcerea dorinţei sale,—pentru că frumuseţea cos-tumului naţional este natural în simplitatea lui, căci numai atunci te poate face sĕ-l privesci mai cu drag; iar despre obiceiurile românesci, zicea că

www.dacoromanica.ro

nu se poate sătura nici odată cu ele, „pentru că sunt solemnităţile d-sale familiare şi naţionale.“

Dumitru Bolintineanu din satul Bolintin, judeţul Ilfovu, a fost în Romănia unicul poet Epic, el era bogat în cunosciinţa ideilor şi a limbei, avea un simţ intim, şi tot darul imaginei pentru adevĕrata poesie românească; feluritele sale poesii cari erau respêndite în public prin ziare, atraseră într'un mod simţitor luarea aminte despre toate faptele eroice sevêrşite de români; o cunosciinţă de aproape, la toţi concetăţenii sei: —şi în special a fraţilor — Golescii, cari împreună cu alţi români patriotici, i-au înlesnit trimiterea lui la Paris pentru completarea studiilor sale; în Bucuresci fondase ziarul: „Poporul Suveran,“ în care apâra cu simţimint românesc pe tot românul aflat sub conducerea streinului, în cât zelos de libertatea şi dreptatea românului, supăra straşnic cu scrierile sale pe tot streinul din ţară şi din afară: cari i'au şi causat alungarea lui din ţară; o culegere din poesiile lui sunt publicate prin îngrijirea d. G. Sion, sub titula de: „Cântece şi plĕngeri etc. etc.;“ a publicat un volum în versuri: „Basme şi legende“ altul în prosă: „Călătorii în Siria şi Palestina,“ etc. etc. etc; a fondat şi un ziar politic sub numirea de: „Dîmboviţa“;—a făcut parte ca membru în suita comisiunei speciale care a însoţit pe *Măriea Sa Alexandru Ioan I Cuza, la Constantiniana*, în cât acea călătorie simţită....—au descris'o şi publicat'o însu-şi Bolintineanu. El ca Ministru trebilor

www.dacoromanica.ro

din afară, a fost unic între cei-l-alţi colegi ai sei,— căci purtarea lui, pe lângă o remarcabilă însemnătate, a caracterizat cu un simţimênt curat puternic şi natural românesc, în destul şi cu folos pe capul suprem al ţĕrei româneşci: Prinţul Alessandru Ioan I Cuza, care purta necurmat o susţinere de inimă: pentru dreptatea şi adevĕrului românesc.

O poesie din producţiunele sale literare, şi destul:

Ferentarul.

(Frîntură den'tr'un vechiu marş românesc)

(Inchinată: d-lui I. ELIADE).

Noaptea se revarsă, trimbiţa resună;
Pe câmpia verde Turci se adună,
Murmurênd: alah!

Mai pe sus de-armii semi-luna sboară;
Zece mii de cete au venit sĕ moară
Pentru Padişah.

Junele fecioare, tineri luptători,
Pe mormêntul nostru vor culege flori.

Insă, în credinţă ce ne pasă nouĕ,
De avem a bate fie-care nouĕ
Ageri luptĕtori?

Pentru ţara noastra moartea ne e dulce,
Şi mormêntul, unde fier'o sĕ̈ne culce,
Coronat cu flori,

www.dacoromanica.ro

Nu e nici mêndria, nu e nici mulţimea,
Care 'n bătălie încunun'ostimea,
Nu e nici noroc ;

Cella ce se bate pentru desjugare,
Are zece braţe, zece inimi are,
Inime de foc !

Roşiorul mêndru, şi frumos ca crinul,
Când pe mal s'arată, tremură Vidinul
La vederea sa.

Face de se miră toată Arăpimea,
Ienicerii, Sppahii şi Arnăuţimea,
Şi strigă : ura !!

Ferentarul ager şi cu lungă chică
Intră în bătae fără nici o frică,
Tare ca un leu,

Iute, ca săgeata, tabăra străbate,
Bate zece singur, cinci-spre-zece bate ;
Ferentar sunt eu!

Ast-fel dar' Românul ştie, ca sĕ moară !
Pentru libertate, pentru ţĕrişoară,
Cine n'ar peri ?

Unul ca acela blestemat sĕ fie !
Nimeni sĕ nu-l plîngă, nimeni sĕ nu-l ştie,
Când el va muri !

Junele, fecioare, tineri luptători
Pe mormêntul nostru vor culege flori.

www.dacoromanica.ro

II

In ce-a ce privesce despre presenta cărticică, poci zice cu aceasta, că sunt primele mele producţiuni literare; dorinţa mea a fost ca să dau acestei prime lucrări, un drum călcat numai de pasul românesc; o limbă aşa de frumoasă precum se rosteşte curat în simţirea iei naturală, căci numai ea poate fi o podoabă admirabilă pentru adevěratul Român, şi cu termeni formaţi pe cât am putut sĕ-i fac de clari, în regula descrierei, dĕndu-i un înţeles aşa precum cred, că poate sĕ fie analog cu conceptiunele unei scrieri adevĕrate, ale unui scriitor care începe de-a se arăta puţin format în terminarea chiemării literare; ânsĕ cu multă temere: căci poate am greşit, adăogând prin scriere ceva neologismii.

Cu toate aceste, pe cât sciu, pe câţi cunosc, şi pe câţi am cetit dintre români cari au încercat se facă numai câte un pas înaintat în ramura sciinţei literară, am vĕzut că el a simţit atunci multă greutate, căci sarcina sciinţei de carte, precum sĕ şcie atârnă cam gios, pentru că nu-e uşor de-a'i afla logica şi metoda fără o sciinţă profundă, —şi aceasta fără răbdare; toţi dar ne aflăm do-

www.dacoromanica.ro

ritori de cunosciinţa ideilor, precum şi a vorbelor prin care putem esprima cu înlesnire toate ideile, de unde chiar necesitatea sĕ ivesce de a forma o vorbĕ nouĕ, pentru orĭ-ce idee nouĕ; de-a forma o limbă curată, pentru ori-ce cugetare de sciinţă profundă; spre a le putea arĕta prin vorbĕ sau scriere, un înţeles precis şi clar.

Cine doresce dintre români să se folosească cetind'o, n'are de cât sĕ bine voiască a întreprinde o cetire cu totul regulată,—căci numai atunci poate cunoasce cu adevĕrat, toată cuprinderea din tr'ênsa, şi-i poate spune chiar cu precizare; cum se esprimă totul cu partea, genul cu speci'a.

Intr'un cuvênt, această cărticică este făcută numai pentru acei oameni, cari sciu sĕ simţă românesce, şi cari au o nestrămutată dorinţă de-a-şi păstra cu sfinţenie toate obiceiurile strĕbune; iar pentru ce-i la-l-ţi cari nu voisce sĕ se deştepte din somnul ce-l adormit în rătăcire, şi care este venit de la streini cu hotărîre determinată, în cât la uni din-tr'ênşi, s'a încuibat această prăpăşire pentru vecinicie în creeru lor;

„Cred că ori ce obiceiu românesc pentru dînşi este de prisos,—şi pentru aceasta zic, sĕ ferească Dumnezeu şi pe această cărticică.“

Aşa dar, cu totul sunt departe de-a crede că eu am tratat aceste sujete, cu ori-ce interes de-a susţine că ele sunt curat numai primitoare; însă această puţintică scriere, este pentru mine poate un

www.dacoromanica.ro

mijloc de progres, de-a face şi alta precum cred şi doresc să fie mai desevârşită ;

Iar despre aceste trei lucrări cuprinse în presenta cărticică, precum se află în versuri şi proză,—părerea noastră este :

„Dute prin ţară draga mea
„Să te cunoască să te ea,
„Tot românul de prin lume
„Căci e vecinic cu renume.

„Falnică mêndră să-l priivesci,
«Şi armată bine să-l păzesci ;
„De obiceiuri streine
„Cari nu ni-se cuvine ;
„Ca români de neam viteaz
„Să priimim rele'n obraz.

„Câci lumea noastră din când în când
„Rîde, când pâşim tot lunecând ;
„Din izbânda ce-a frumoasă :
„Din soarta ce-a norocoasă
„Cari toate sunt cununi
„Mare glorie străbună.

*
* *

„Dar diplome de nobleţe
„Nu-ţi pot da, sunt îndresneţe,
„Fii dar tu aşa ferice
„Precum lumea 'ţi vor zice

www.dacoromanica.ro

„Aşeazăte luntre punte
„Ca să treci în vîrf pe munte;
„Unde-i cuibul românesc
„Neamul nostru ce-l *şoimesc*;

„Căci păstrează *obiceiul*,
„Strîns êl ţine, nu-şi ea shorul,
„Dar nici nu-i dă cu piciorul;
„Ci ca steoa frumos zimbind,
„Din munte 'l vezi falnic sărind;
„Tot ca lumina reinvierei
„Tot ca luceafărul sperărei:
„Deci românul e *triumful*."

www.dacoromanica.ro

POVATIA ROMANULUI

IN VERSURI

www.dacoromanica.ro

I.

Pentru memoriea, imaginaţiunea şi raţiunea românului cu pătrunderea minţei, şi pentr'o aducere aminte despre obiceiurile urmate în vechime de strămoşi noştri; êmi permit a face o scriere în versuri cu o claritate pe cât se poate de lămurită; aceasta ânsă, precum sunt informat de către populul român, cari li-a pomenit şi el aşa din vechime, în cât mare parte dintre tineri ţĕrani de-azi li urmează tot asemenea, căci sciu sĕ preţuiască şi sĕ respecte cuvêntul bătrînesc.

Aşa dar, un venerabil român care era cu mult dor de inimă pentru naţiunea sa, şi care se hotărise în principul sĕu salutar ca sĕ'i fie dorinţa nestrămutată în privinţa dreptului românesc, êl vedeai vecinic că era nesăturat cu obiceiurile tradiţionale ale strămoşilor sĕi, în cât singur se 'ngrozea când auzea de obiceiurile streine.

El istorisia cu cuget curat, cu frica lui Dumnezeu, şi cu multă cinste şi dreptate către un june român;—despre următorul chip al însurătoarei:

www.dacoromanica.ro

„Dragul meu, pe când eram în fragezime,
„De poveşti treciam cu-amea gintă în lume,
„Căci priimeam de bună povaţa bătrână,
„Pênă căştigam chiar frumoasa *lumină*.

„Şi astăzi, pentru neamul nostru glorios,
„A reînviat dreptul sacru c'un ton pompos;

„De se duce falnic vestea la hotare,
„De 'nspăimântă groaznic acel sunet tare;
„Pe tot streinul ce vine cu grămadă,
„Sĕ ne facă vecinic de tot a lor pradă.

„Dar setea noastră, în ziuoa cea norocită,
„Şi-a câştigat izbînda ce-a mai fericită:
„Coroana ţĕrei,—antică-a Romăniei,
„Pentru vecinicie este a resbunărei;
„Pentru amintire, căci era pe-o frunte
„De Erou: lui Mircea aşezat pe munte.“

*
* *

Dar tu, care eşti cu venele române,
Tu, viteaz, eşit din boltele senine,
Sê-mi păstrezi sfatul, fala cea strămoşească!
Păzit de mine, ordraslă românească!
Si 'n vecie sĕ tot ĕl spui curat de pildă,
Junimei române,—ca falnică paradă.

Iar după istorisirea trecutului meu,
Sĕ stai pe gânduri, se cugeţi, sĕ 'ntrebi mereu
Pe ori-ce român, chiar din gloate prin oştime,

www.dacoromanica.ro

De-şi pleacă fruntea toţi acei din tinerime;
Ca să priimiască la lumină şi'n sânul lor
Obiceiul strămoşesc, căci e ce-l mai simţitor.

Ş'atunci românul, ca o scântee electrică
Pătrunde în lume ca legenda romantică
Prin mii de glasuri, şi chiar ţara maiestuoasă
O vedem precum a fost— *„mândră glorioasă"*. !

*
* *

Juni ascultau pe bătrîni,— vestiţi resboinici,
Când li povestiau că 'n lume erau cei mai straşnici
Căci păstrau cu tărie obiceiul strămoşesc,
Şi lumea êl încredinţa că este românesc.

Dar nu-l făcea pe românul să fie adormit
In prăpastia streină, cu ochiul aţintit,
Numai spre streinismu,—plăpânde simţiri;!
Unde afli ruina, neamul în rătăciri!
Unde afli ruşinea, scârba celui invingător,
In cât ni lasă nouë peirea,—ceva 'ngrozitor:
Şi-ajunge în viaţă, de tremură şi plânge
Par'că nici n'a fost viteaz,—român de neam şi sânge,

Par'că n'aveam odată braţele încordate;
Arma, lancea, şi săbiile sângerate;
Si par'că nu s'auzea straşnicul lor glas
Departe, departe—precum a şi remas.

*
* *

In vechime, nu s'alegea neveste cu avere,
Nici nu îndrăsneam, a cere de la părinţi zestre,

www.dacoromanica.ro

Nici despre fată nu făciam cercetare;
Precum acuma,—este-o falşe întrebare:
De e cuminte, de e de neam—spoită aflare
In tot şi toate, prin lume ast-fel e-a lor serbare;
Ce nenorocire! e permis a huli şi rîde
De toţi acei tineri, ce sunt ca nisce caracude
Svîrcolite pe pămênt, în aer năduşite;
Căci nu rabdă atmosfera,—puteri legănate.

Astăzi, prăpăşita modă amăgesce straşnic
Pe tineri, pe ori-ce fată de trăiesc amarnic;
Pentru că gândesc, cuget la lucruri deşearte
In cât în viaţă stau vecinic fără parte:

Când fac însurătoare, alerg dupe averi
Ca ogarul falnic, setos dupĕ iepuri;
Ca roiul în neastêmpăr când găsesce colina,
'L vezi lacom pus pe floare,—sugându-i stamina;
De-şi umple stomahul lihnit, de-şi mânjeşte botul,
Şi cu ghiara înveninată ridică tot dreptul.

Aşa fac tineri cu a lor însurătoaer,
Căci nu primesc să aibă de la bătrîn mustrare;
Ci-i lasă în urmă c'un gând tot spre uitare,
Ca se n'aibă ênsĕ vr'o pedică mare:

De aceea ajung ca Iuda,—stranie unire;
Aşa este în viaţă cu moderna restignire,
In cât priivim zilnic aceasta cu jale,
Când vedem Tăunul că se lasă în cale
Nimicind obiceiu românesc, cu gând de rĕsbunare;
Fără ca vr'o putere sĕ-l spulbere,—se dispare;

www.dacoromanica.ro

Să-l blesteme, să-l huliască cum e gândul meu;
Să-l ucidem şi să-l perdem cu tot neamul său.

*
* *

Pe-atunci românul falnic, doria se tot găsiască
O fată, ca să aibă dragoste sufletească,
El căuta, şi ca fulgerul se-îndrepta cu chip blând,
După menita-i nevastă,—dorind frumosu-l gând,
Dar un gând de legătură, tot gând de frăţie
'Şi făcea se afle lăudata-i seminţie:
Cu un caracter nobil, şi tot cu 'nvăţuri bune;
Precum se ştie ênsă,—avea 'nţelepciune,
Săracă, dar falnică, lăudată fată;
Avea credinţă dreaptă,— şi era bogată:
Era o minune la toate, căci ca prin vis
Aflai folosul în purtarea-i—care-i paradis:
„Pentr'o aşa coroană curat dumnezeiască".
Depusă cu mândrie pe fruntea românească."

Cu drag la însoţire, potrivit se împreuna,
Amêndoi în viaţă liniştit se înţelegea;
In cât femeea, — poetică frumuseţă
Cu chip nevinovat, plăcută şi drăguţă
Resună departe cu vorba-i încântătoare:
La bărbat se pleca, remênea biruitoare!
Dar toţi români zic, la lumină când asistă
Puterea noastră: *e obiceiul când ecsistă.*

La dênşi n'auziai de cât sfaturi române,
Şi respingea pe toţi ce-i cu învăţuri streine,
Căci mereu aveau frumoase judecăţi în sine,
In cât cunoşceau în lume ce este ruşine;

www.dacoromanica.ro

Pe bărbaţi români, vedeai precum se ridica
Prin lume, cu cinstea femeei, tot cinst'a 'şi mărea;
Aşa de pildă, este azi vorba românească :
„Femeea cu minte, e cununa bărbătească.“

Respecta mereu obiceiul, portul şi limba ;
Adora din suflet pe neamul său şi legea :
Folosia în viaţă de bogăţii ceresci,
Si mulţumea pe români la zile bătrînesci.

II

Astăzi dragul meu! pentru comori de fericire
Ce sunt în libertate, — în lume scânteitoare ;
Să nu înstrăinăm obiceiul, şi 'n părăsire
Să rămâe pentru vecie drepturi sdrobitoare.
—Ci ascultaţi pe bătrîni cu glasuri de mişcare,
Ca nu cum va se plutim vecinic în legănare ;
Şi ce-i cu inimi române mai cu seamă june,
Să devie în viaţă înecaţi de suspine.

Caută în cercul românesc fată de romîncă,
Zidire sănătoasă, braslă voinicească ;
Nu cu încăpăţînare pentru zestre mare.
Căci aceasta e curat a vêntului suflare :

Urmează dar întogmai după sfaturi bătrîne,
Căci te deştepţi în cale s'o vezi cu urmări bune ;
Şi ia-o chiar săracă, căci plutesce cu cinstea
Prin valurile omenesci — are toată mintea :
De-a 'n lătura ori-ce rău ce-o însultă în faţă,
Ca să trăiască bine cu bărbatu în viaţă.

www.dacoromanica.ro

*
* *

Pentru fericirea unei fete, — azi e uşor
A spune prin lume, se trece s'ascunde un nor ;
Căci inimile june nu cugetă nu gândesc
La forme sănătoase, ci repede hotăresc
Ca sichastrul ce rătăcesce prin locuri isolate,
Care-şi duce a lui viaţă tot cu gânduri visate
Prin păduri, prin coline, prin munţi, şi chiar ca vêntul
'I sboară frumosul colcuş, — *de pere ca visul.*

Asemenea e şi fata crescută la'l mamei sîn,
Când voiesce sĕ-şi vază visul venit ca din senin,
Vis, ce-i frămêntă gându-l de scoate amarul graiu;
De'n gână pe părinţi şi-i dă ce-l din urmă paiu :
Căci se perd cumplit, în cât se tot îndatorează
Pentru a lor fiică, şi 'neştire o înzestrează ;
Siliţi se 'ngroapă în datorii de remân vênduţi,
Groaznică lovire ! căci în viaţă sunt perduţi.

Iată o judecată ce duce la peire
Pe foarte mulţi din tineri, ce nu dau ascultare
La bătrîni şi părinţi, cari sciu sĕ preţuesc
Ori-ce luptă de gândire, — cu simţ românesc.

*
* *

Te sfătuesc tinere se calci mereu spre bine,
Se urmezi în mod simţitor spusele bătrîne ;
Sprinten se împânezi ţara cu frumoase cuvinte,
Piciorul tĕu se 'ntreacă fulgerul, fii cu minte;
Ascultămă pe mine că-ţi vorbesc ca părinte,
Se mergi la lumină fără sgomot nainte ;

www.dacoromanica.ro

Se 'nvingi cu nepăsare cu glasul tău din pept,
Pe toţi acei ce ţintesc se cugete nedrept
Despre naţia ta, despre obiceiu strămoşesc :
Despre sgomot glorios luceafĕr românesc.

Dacă-şi face părinţi curat o datorie
Crescându-şi copilaşi spre bine tot se fie,
Până ajung în vrîstă de-ţi dă fată de soţie;
Mai are datorie se ţi dea şi bogăţie?
Se te calicesci ca june, şi în gura mare
Se ceri la bani, ruşine.... fatală cutezare
Căci această modă e curat o paradă.
Şi mai drept atuncea e-a părinţilor pradă.

Uni au avere şi dau mereu din gros;
Iar alţi sunt sermani, datornici de cad gios,
Această dorinţă pentru voi e uşoară
Statornică în viaţă aşa cum fulgul sboară,
Si vĕ 'ncungioară asprimea cea neagră şi lungă;
Si pretindeţi în orbire, unul se se alungă.

III

Pentr'un june ca tine precum eşti cu cinste,
O fată, fie şi săracă dar cu minte
S'o preferi în viaţă se-ţi fie de soţie;
Căci greutatea lipsei în lături în vecie,
Şi atunci de sicur ai se câştigi în căsnicie:
Cu aşa nevastă când face economie.

Sunt o clasă de tineri nepăsători şi săraci,
Ce se vĕd în viaţă că trec de ce-i mai dibaci;
Dar n'au nimic avere, şi chiar nimica în casă,
Căci vecînic 'i tot pricepem că mereu le pasă;

www.dacoromanica.ro

S'a probat ânsĕ aceasta, şi m'a pus în mirare
Când vĕd din streĭn se nasce, din român resare!
Tineri cu dor „prăpăşit“ şi frumos le place
Prin popolul românesc necurmat a zice:
„*Că poartă o greutate cu vorba bătrână,*
„*Căci de secoli e păstrată de şi e străbună.*“

Ei când doresc se facă isprava logodirei,
Cearcă prin lumea toată numai de zestrea fetei,
Căci viitorul li este pentru îmbogăţire
Tot cu bani nevesti,— părintească sudoare;
Şi se pun cu hotărîre tot aşa la cale,
Până ce-i vedem c'ajunge cu norocu'n vale;
Pentru că nu ia în seamă a trecutului mărime,
„*Obiceiu român*“, *cinste cu a strămoşilor nălţime.*

Juni când priimesc zestre fie cât de joasă,
Astăzi urmează cu moda, nimic nu-le pasă;
Se duc la streini, strebat triumfalnici prin oraşe,
Cu nevestele păşeşc printre lume pizmaşe,
Ş'acolo fac fără cruţare tot frumos şi lin
Risipa zestrei: zicênd mereu că-e din senin;
Si repede ca gândul un vuet se resună
Prin neamuri, şi pretutindeni fulgeră şi tună
Că din nepăsare spune, nu mai târziu de o lună
Ş'a cheltuit bani, şi şciu dar ce-a remas în mână.

Iar părinţi fetei, amarnici plâng, blestem şi spun,
Cu mirare lăcrămênd către toţi,— groaznic suspin
Vai! tot popolul: tată, mamă, soră şi frate;
Zic „*e bună povaţa de bătrîn şi părinte.*“

www.dacoromanica.ro

*
* *

Despre fetele bogate se găsesc eară,
Precum scii că sunt multe prin cele din ţară
Născute 'n fericiri; ca prin crânguri îmbobocite
Crescute 'n desfătări, ca prin poene 'nflorite
Stau, nu cunosc în vecie trebele prin casă,
De cât a 'nfrunta pe bărbat fără ca se-i pasă,

Arătînd precum voeşce de se tot arată
Cu dorinţa lor măreaţă, şi de mult visată
Pentru despărţire, căci azi e mêndrie mare
Când se ceartă 'n casă, când..... pune lumea 'n mirare
Despre credinţa lor, despre repedea-i plecare:
Căci trăiesce cu amar, şi prin foc sub soare.

*
* *

Dragul meu! ti-a obosit poate sfatul bătrînesc.
Insĕ mĕ plec spre dênsul căci-mi este moştenesc.
Luptă dar şi tu, umblă, cântă cu suflet duios
Către românii, şi te uită cu ochiu scânteios,
Din copilărie sĕ stai tot mereu la pândă,
Plănuind cugetênd, cum se faci, precum sĕ prindă
Juni dor de obiceiu, şi păstrênd cu simţămênt
Povaţa română pênĕ la vecinicul mormênt.

Dorească românul când voeşce reuşita
Sfatului bătrînesc, — tot isbîndă lăudată:
Ş'intr'un gând cu-al lui neam de sânge Concetăţean;
Se-mi susţie dreptul românesc urmaşul lui „Traian“.

Bucureşti, 1884.

www.dacoromanica.ro

DESPRE

TRADIȚIUNELE NUNȚELOR ROMÂNESCI

www.dacoromanica.ro

Ceva despre nunțile țĕrănesti

Nunţile Românesci, făcute de Români aşa precum li-a pomenit de la părinţi, se urmează într'un mod simţitor pe la ţară; iar despre regula zugrăvirei naturale în obiceiul nunţial, putem zice cu sicuranţă că are un colorit admirabil de frumos. „Ţĕranul care nu prea e hĕrşit prin jocuri; ĕl vedem că este împregiurul nunţei—puţin cam svăpăiat, şi începe prin simţimîntul lui naţional, a se înviosa priivind cu plăcere la toate acele mêndre petreceri; dar setos precum este de jocuri, când se mişcă jucând nici nu simte pămêntul că se află subtalpă; iar ochiu êi scânteează prin toate părţile ca-o schîntee eşită din lovitura unei scăpărătoare de amnar; apoi sărind cu mulţumire din loc în loc se aséměnă ca-o căprioară când resare din când în când pe câte o stâncă, priivind falnică toate frumuseţele de pre costişele muntelui.

Românul respectă foarte mult tradiţiunele străbune, iar pre apĕsătorii aceştor nepreţuite suveniri, êi uraşce groasnic, şi cu scârbă li întoarce la fiecare pas călcăiul, arătându-le cu aceasta pênĕ unde se ridică meritul lor. El compătimeşce pênĕ ce lă-

www.dacoromanica.ro

crămează pentru români cari sunt din nefericire apăsaţi fără cruţare de duşmani streini; — simţul lui este adevĕrat românesc, şi are o legătură strînsă cu confratele sĕu, în cât în tot decursul vieţei sale, doreşce nestrămutat de-a păstra cu sfinţenie toate aceste acţiuni naţionale, — pentru că ele sunt solemnităţile lui strămoseşci.

Dacă se întêmplă că vr'o petrecere anumită în sat, s'au că vr'o nuntă a fost în ştirea tinerilor de-a se sĕvêrşi; şi dacă aceşti tineri din causa intereselor nu se aflau acolo ci cu lucrarea muncei în depărtare de casă, atunci de sicur êi poate vedea ori-cine de'ntre oameni, cât sunt de setoşi pentru îndeplinirea obiceiului—jocurilor plăcute, — în cât n'au nici un astêmpăr prin acele locuri; iar pentru satisfacţia dorinţei, sângele într'ênşi clocoţesce, pênĕ ce-i face vrênd-nevrênd a merge repede a-olo unde-şi poate mulţămi dorul ce-l nestrĕmutat, — dor moştenit cu hotărîre de străbuni lor, pentru folosul şi frumuseţea neamului românesc.

Sunt o clasă de români nesăbuiţi, români cari introduc cosmopolitismul prin ţară, acestia doresc mai curând sau mai têrziu să înlăture tradiţiunile străbune, născocind fără ruşine zi din zi diferite metoade sistematice, — metoade părĕsite de streini ca supărătoare sănătăţei, — ca ruina neamului. Ei ânsĕ, orbiţi de lăcomia obiceiului strein, — căci nu simt în venele lor o mişcare de simţimênt românesc, — ci numai de strĕini, pentru că-şi petrec viaţa junĕ, acolo

www.dacoromanica.ro

unde nu vede alta de cât scărba neamului; sunt de'ntre aceea cari se silesc cu premeditate a pune în practică prăpăşitul obiceiu—zis modern; aşa precum li-a fost infiltrat streinul în venele lor, şi precum cred că poate să fie mai sdrobitoare pentru cele române; în cât le aruncă ca-o bombă prin ţară, şi se sparge togmai acolo unde e numĕr simţitor de oameni: împroşcând fără cruţare pe toţi acei de braslă românească.

Aceşti nesĕbuiţi, sunt acei cari trec în viaţa lor de tineri moderni. Ei după ce-a scormonit prin streinătate tot putrigaiul aruncat de streini ca infect, în cât moleciunea lui li-a atacat simţul ca molipsitor, li-a sdruncinat sănătatea cu compătimire! şi li-a înstrĕinat de tot simţul românesc; făcêndu-i ca să aibă dorinţa aceea neertată de-a putea caracteriza şi pe alţi români sănătoşi la minte,—cu obiceiuri stricătoare. Êşi mai dau ostenelile ne-curmat cu strigarea cuvintelor: „că toate obiceiurile moderne sunt de folos pentru români, căci cele străbune s'au hîrşit de tot, în cât astăzi au devenit ceva ne suferit,—pentru dênşi," al cărura ecou se aseamĕnă întogmai cu al peştelui când e aruncat pe malul apei; apoi mai doresc în ideea lor, adică: despre laudele cari li fac: „să'i socotească tot românul de învĕţaţi, admirêndu-le isprava ce-a făcut'o cu introducerea acestor patimi moderne;"—prăpastie straşnic de ruinătoare neamului nostru, căci mare parte de'ntre tradiţiunele românesci li-au devenit

www.dacoromanica.ro

ca o nălucă; şi într'un mod simţitor se mişcă nimicirea lor, în cât dispar obiceiurile strămoşesci!: una câte una par'că ar fi o minune.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Un june ţĕran pe când se hotăraşte în formele sale pentru însurătoare, êşi îndreptează ochiu ţintă către o fată din sat,—care i-s'a părut mai plăcută şi mai de folos pentru dênsul; atunci începe cu cuget curat, cu un dor statornic a o socoti necurmat de bună pereche; setos dar de-această dorinţă, nu perde vreme în zadar, ci êi propune fără sfială precum doreşte cu toată plăcerea a'i deveni în vecie un soţ bun şi de credinţă.

Aceste declaraţiuni simţite de inimele tinerilor, se întêmplă de se fac câte-o-dată togmai când juni se înapoiază pe la casele lor—de la horă; de la fântână; de la livada cu fânaţă unde adese ori stau împreună şi culeg la flori; de la sapă sau secerişi; şi de la toate petrecerile mêndre care te farmecă simplitatea lor, şi te îmbată parfumul de gingăşie ce transpiră din acele drăgălaşe romănce; căci par'că'i vezi aşezaţi la distanţe plini de 'nvioşarea mulţumirei: pereche cu pereche. Dorinţi care se descoperă dupĕ bătaia inimelor june, şi cari sunt întemeiate pe sicuranţa voinţei lor, aşa precum doresce unul şi altul; în sfirşit, se hotăresc cu-o credinţă nestrămutată spre îndeplinirea marelui scop,

www.dacoromanica.ro

stabilit cu toată dragostea inimilor române, în cât li urmează în togmai precum regula stremoşiască cuvintează;—mĕrturisind această sfântă hotarîre cu multă religiositate către părinţi, şi dupĕ o judecată sănătoasă, se mulţumesc cu deplină sicuranţă de *bine cuvĕntarea părintească.*

Părinţii, mediat cu încuviinţarea propunerei făcută de juni, chiamă în plină bucurie pe toate neamurile de-aproape; apoi se adună veseli cu toţi la casa feciorului sau a fetei, şi acolo se sfătuesc pacinic despre soarta norocirei, precum şi a însurătoarei, pênĕ ce se vede că în deplină înţelegere stabilesc în favoarea junelor. Dupĕ aceea pornesc cu toată viociunea unui om mulţumit şi satisfăcut în dorinţele sale: pentru îndeplinirea scopului de însurătoare.

I

Duminica sau poate când e-o sĕrbătoare, ori într'o zi de lucru — zi ne oprită de regulele bisericeşti; pornesc vr'o câţi-va bărbaţi şi feciori cari au o misiune salutară din partea familiei junelui; de-a se duce cu cinste, cu dragoste; şi cu toată mulţumirea pentru a face propunerea de însurătoare către părinţi fetei; — ajungând la casa anumită, unde se află fata viitoarea fericire a junelui, acolo intră cu toţi înăuntru plini de-o nespusă bucurie; se salut cu

www.dacoromanica.ro

multă familiaritate şi se îmbrăţişează foarte cordial, aşa precum se întêmplă între persoanele cele mai prietinoase ; se schimbă între dênşi desele cuvinte urmate numai de români cari păstrează cu sfinţenie obiceiul strămoşesc, căci ei şciu cum se isprăviască discuţiunea cu întrebări de sănătate,— aşa e dar românul. —Apoi se aşează fie-care pe scaun sau pe pat, şi priivesc unul către altul cu inima înveselită de bucurie ; cu farmecul plăcerei aflat pe zîmbetul buzelor ; şi cu schînteerea ochilor plini de viaţă : par'c'ai crede că frumuseţea cerească şi pământească se află atunci, — bogăţia lor proprie.

In respectabila suită a junelui se află un tênĕr ; (botezat atunci cu numele de colăcer,) cu inima sfiriitoare de veselie, şi cu piciorul sprinten ca fulgerul. El dupĕ strênsa legătură ce-a făcut'o cu părinţi junelui, e hotărît de-a ţine mesenii şi toate petrecerile nunţiale, în urări cu cuvinte povăţuitoare de bine ; pline cu spirit de moralitate şi de frumuseţi plăcute, aşa precum trebue ca se gâdele urechile fie căruia auditor ;—are o ploscă cu vin în mână, împodobită cu basmale de tot felul şi cu flori felurite, aceasta pentru a colinda aşa pretutindeni, dênd de gustare la toţi români care-i află în calea sa ;—şi, cu satisfacţie ĕl vezi că dă de ştire la români : despre isprava „nunţei."

Junele colăcer, se scoală plin de bucurie de'ntre dênşi, şi trece în mijlocul casei ocolit de ambele

www.dacoromanica.ro

suite ale janilor; urând către părinţi fetei, — cu următoarele cuvinte:

Porniră-mi din frumosul loc
La lumină tot cu noroc,
Ca resăritul soarelui
Spre 'ncălzitul păměntului;
Am venit tot ne'ncetat,
Cu-o suflare ni-am şi'ndreptat;
Unde casa e frumoasă,
Unde-i fata drăgăstoasă.

Sě trăiţi, mulţi ani şi bine
Tot prin boltele senine;
Sě fiţi părinţi aşa prin lume,
Avěnd mereu un mêndru nume.

Amorul care adoarme
Tot ce simte, tot din lume,
Ori-ce glorie chiar stinge
Şi pe toate 'ncontra 'nfrânge.
Noi avem o datorie
Sfântă precum ea se 'nscrie,
Ne jertfim pentru frăţie
Sě unim doi cu tărie,
Sê trăiască în căsnicie
Frumos bine în vecinicie.

June cu fapte lăudate
Cu nădejde, simţiri înfocate;
Astăzi pentr'o fată el jertfesce
Vrednic, tot în lume românesce;
—Pentru care este groaznic
Aprins şi doresce strașnic:

www.dacoromanica.ro

Mĕndru s'o ea de soţie
Fără vorbă şi mênie,
Căci fără părtinire spun,
El este tot voinic român,
Aşa verde chiar rĕsare
Mereu şi frumos apare;
Pentru patrie prin lume
—Şi pentru frumosul nume,
Ori-ce greu sê fie oare
—*Êl înfrînge de sub soare.*

Iată acum prin mine cere,
Cu dragoste cu plăcere
Numai fată rumeoară;
Ce se află prin căscioară,
Ca bălaie stelioară:
Ca cea mai mêndră fecioară.
Insĕ c'un bun sfat părintesc
Şi precum este moşt nes
Ĕu cu dragoste însoţesc,
Aceşti oameni sĕ isbĕndesc;
Dar dupĕ ruga junelui
Urmezi pilda bătrînului.

Acum ţiu o cuvîntare
Pentru buna 'nsurătoare,
Pentru mêndra lor cunună
Falnică lucind şi bună;
Căci ea merge tot 'nainte
Prin frumoasa noastră ginte;
Căci vrea părinţi, toţi şi eu,
Precum vrea chiar şi „*Dumnezeu*“:

Trajan era'n vechime ne 'nvinsul vênĕtor,

www.dacoromanica.ro

Ca ostaş roman trecea mereu învingător;
Iar tată-sĕu falnic s'a nălţat prin *Vespasian.*
Brav era, viteaz ostaş—se afla sub *Domiţian,*
Credincios prin lupte l'au adoptat *Prinţul-Nerva,*
Numai ca se fie mare 'mperator 'n Roma;
Dar mergênd dupĕ vĕnat frumos bine au aflat
O ţară mĕndră, bogată care i-s'a 'nchinat
Cu tot bravul iei popor, victorios şi leal,
Condusă de'mpĕratul pe-atunci numit *Decibal;*
S'afost dupĕ două mari bătăi cu totul învins,
În cât azi se tot vorbesce, *e nimicit - e stins.*

Trajan cu siguranţa otarului de la *Rhin,*
A venit cu ostaşi victorioşi la *Severin,*
Şi'afăcut podul trecător prin apa *Dunărei,*
Unde se-află astăzi,—semnul—stêlpul mêndriei;
De-au trecut oastea romană feciori de tot harnici,
Incepênd dar minunea luptei - erau resbelnici.
Şi'au bătut poporul „getic" dêndu-l chiar afară
Din astă plăcută, frumoasă, bogată ţară:
Inlocuindu-i atunci tot cu colonii Romane
Aleşi tineri falnici — chiar din cete veterane;
— Şi'npopulênd "Dacia mărită," — ci sunt prin munţi
Aşezaţi puternic, căci stau tot prin plăcute frunţi:

Cu ochiul sdhînteind, şi ca vulturul ce-l mare
Se reped falnici de înfrunt pe duşman ce resare;
„De-atunci poartă mêndrul nume: *„Dacia-Traiană,"*
„Spre scriinţă 'n fine de: *„Impărăţia Romană".*

Aşa cinstitul fecior...., pe când era la vênat
Prin cămpii, codri şi munţi, o frumoasă fată aflat,
Deşteaptă, cu 'nţelepciune şi cu fapte bune,
Mergea repede nainte spre casă prin grâne,

www.dacoromanica.ro

Pênĕ ce-au intrat în această curte mare;
Unde părinţi acum o ţine la 'nchisoare.

Noi din sfatul bătrânesc, într'un praznic am pornit
Dupĕ dênsa pas la pas; cu folos am urmărit
Mereu, cu fericire ânsĕ bine c'am sosit
Aicia toţi cu bucurie,—bine v'am găsit.

Despre fată propunem, că bine-i potrivită
Cu tînĕrul ce declară că-i este dorită,
Aşa precum noi susţinem menirea-i se 'mplinim,
Cu fata dumnevoastră pentru veci sĕ-l însoţim;
Ca spre pilde româneşci prin lume se tot fie:
Amêndoi aşa trăiască mereu în vecie.
Pentru comoara vieţei lor, iei m'au îndemnat
S'arăt dorinţa junelui precum s'a 'ntemeiat;
De-a lua în căsnicie pre fiica ce-o aveţi:
Căci toate aceste sunt—*Părinteştile poveţi.*

Către adunare spus-am cele arătate,
Cu rugăciune dar se nu fie 'nstreinate;
Ci sĕ-le fie fericită buna lor purtare:
Insĕ precum doresc junii aşa sĕ-i 'nsoţiţi,
Dêndu-le în căsnicie tot ceea ce voiţi:
—„Sĕ urmeze obiceie cari sunt păstrate
„De străbuni noştri,—necurmat îmbrăţişate.“

II

Junele colăcer dupĕ cuvêntarea făcută ĕşi termină o parte principa'ă din misiunea sa, şi printr'un semn de'nclinare îndreptată către părinţi

www.dacoromanica.ro

fetei, şi către adunarea din casă, se roagă de ertarea vre unui cuvênt, care poate i-o fi supărat întru cât-va,—spunêndu-le că de sicur s'o fi strecurat din greşeală printre cele l'alte cuvinte; şi cu multă supunere se retrage din mijlocul casei trecênd iaroşi la locul de mai nainte, acolo aşteaptă cu nerăbdare respunsul de la părinţii fetei,—respuns de reuşita împeţirei junelui care doreşce necurmat se-şi vază ursita lucind împregiuru lui, şi isprava mulţumită colăcerului care a urmat în acel timp cu folos pentru norocirea viitoarei logodiri.

— Pe timpul când se chibzuesc părinţii, împreună cu întreaga familie despre hotărîrea însurătoarei; începe a se auzi intonarea unor melodii plăcute, cari-ţi gădelă urechile vrênd-nevrênd, şi cari-ţi invioşiază inimele de te inveseleso straşnic de bine, — când li-asculţi cu luare a minte; căci ele au puterea aceea naturală, de-a te distrage de la toate gândirile cari resbeso a te mişca în acel moment; — pentru că acele melodii sunt esecutate de nişce instrumente tradiţionale, precum este de pildă: flueraşul, cimpoiaşul, fluerul, lăuta, etc. Ele dar pentru ţĕranul român, şi îndecomun pentru toţi acei ce se află petrecênd prin asemenea ocaziuni; sunt cele mai plăcute şi mai drăgălaşe muzici naţionale, dintre toate acelea pretinse cu încăpăţînare de toată lumea streină: Românul dar ascultă cântecele strămoşilor sĕi togmai din cămara inimei sale.

www.dacoromanica.ro

Părinţii fetei, după o pauză oare care, par'că s'ar înţelege că êşi-a luat o hotărîre despre fericirea junilor, în cât cu tot cugetul românesc, se pronunţă pentru încuviinţarea măritagiului ; dar nu voesc a se arăta imediat cu aşa statornicire către peţitori, ci mediat cu terminarea unor mişcări glumeţe făcute în presenţa tuturora din casă. Primul pas este că începe a respunde cu nişte cuvinte cam îndoelnice, şi ale arăta femei şi fete tot trecute de vrĕstă şi cu costumuri variate : dorind în formele lor şugubeţe, a proba cu aceasta, că fata care a vĕzut'o junele pe când se afla în vênătoare, nu este adevĕrat fiica lor, ci poate i-s'a părut pe unde a fost vr'o nălucă de alt soiu de fată ; această mişcare o urmează într'un mod de tot mucalit, în cât nu poci sĕ fii înse în stare a te stăpîni când priiveşti petrecerea lor din casă, căci te pridideşte rîsul de nu te poci mişca din causa deselor prefaceri de comedii ţĕrănesci : *înfăţişate de toţi ţĕrani foarte paradocs.*

Vorbele şi schimbările de oameni, urmate cu toată plăcerea şi dragostea inimei de părinţii şi familia fetei : sună cam în termeni urmĕtori :

Mulţumim pentru onoare
Cinstiţi părinţi voinici care,
Căutaţi tot mereu nainte
Fata care e cu minte ;
S'o găsiţi cu cinste mare
Precum vorbiţi cu glas tare.

www.dacoromanica.ro

Că sub mêndrul nostru soare,
Aţi vĕzut'o frumos oare;
Prin plăcutele vălcele
Tot umblênd prin potecele,
Culegênd la viorele
Pentru gusturi tinerele.

Dar singură aşa este,
Şi trece tot de poveste,
Căci de sub bolta senină
Ce se află la lumină.
A trecut ca prin mirare
Intr'un loc în nemişcare:
Lângă vrednicul părinte
Ca s'o 'nveţe mereu minte;
Căci e casă părintească,
Căci e vază sufletească.

Iar nu pe câmp aflătoare,
Si ca paseri călătoare,
Precum umblaţi şi tot căutaţi
Prin lunci, şi câmpii s'o aflaţi
Cu glasul ei mereu plăpênd,
Cu caracter frumos şi blând;
—Ca floarea cea lucitoare.
Ca mêndreţea de prin soare;
Cu gând s'o daţi de soţie
Pentr'un traiu bun în vecie,
Unui june de prin lume
Precum êl sciţi cu renume.

www.dacoromanica.ro

*
* *

La noi ânsĕ, aşa pasuri,
Cu sgomote şi cu glasuri,
N'a sosit nime de pe drum,
Ca sĕ-l închiz frumos acum;
Precum credeţi în tăcere
De-o minune, care piere:
Ş'aţi venit aici în casă,
După fata ce vĕ pasă.

Nu ştiu cum prin lunga cale
Aţi brodit drumul din vale,
Ridicându-vĕ în sus gândind,
Pentru tineri—noroc dorind.

Dar nici că ştiu, cine-a 'nlesnit
Cărarea noastrĕ? de-a-aţi venit
Prin poteca cea cotită,
Frumoasă dar şerpuită;
Printre brazi frumoşi şi mêndri,
Printre poale de prin codri;
Pênĕ aici în vîrf de munte
Trecênd chiar un rîu pe punte.

*
* *

Las cuvêntul despre fată,
Sĕ ne facem aici roata,
Şi se 'nvîrtim frumoase hori,
Cu lăutari tot pênĕ 'n ziori;
Se'nveselim mereu cântând,
Toţi în danţuri, aşa jucând
Bătuta şi resbătută;
Găsind copila perdută.

www.dacoromanica.ro

Ai nevastă, —pune masă
Pentru voinici din casă;
Bine dar să-i ospătăm,
S'apoi să-le cuvêntăm:
Să ne vorbim şi sfătuim
Cum să urmĕm, precum să fim
Dintr'un bun loc în frumos loc:
Si loc umbrit tot cu noroc.

Pe dată ce isprăveşce părinţii cuvêntarea lor, mediat se întinde de către dênşi o masă încăpătoare pentru toată adunarea, aşezênd pe dênsa merinde şi bĕuturi de tot felul; apoi cu toată mulţumita poftesc pentru ospătare, pe toţi acei ce se află adunaţi în casă.

Pe timpul când meseni urmează cu mêncarea, cêntăreţi ce sunt presenţi acolo, începe cu degetele lor cele abile, se mişce coardele istrumentelor cu multă atenţie, în cât sunetele melodiilor sunt de tot încântătoare, iar tonul armonic e foarte plăcut; ele infiltrează dorul cântecelor naţionale, cu-o mişcare vie prin toate venele românului, şi êl face de-i saltă inima numai în plăceri ne silite, în cât fiecare înfloreşte de bucurie,—şi cântă şi joacă. Masa se termină cu mulţumita mesenilor; iar dialogul se urmează între dênşi cu modestie; îmbrăţişarea se face cu totul frăţească,—şi petrec aşa în deplină dragoste românească.

Dupe ce s'a ospătărit meseni, junele colăcer reamintesce părinţilor despre aducerea tinerilor pentru

www.dacoromanica.ro

logodire:—atunci se începe cu comediile glumeţe, cu introducerea personagiului şugubeţ în mijlocul lor, adică: pe bunica fetei, într'un costum necunoscut, şi 'mbrobodită la faţă cu o basma ţărănească, întrebând cu surîsul pe buze peţitori din casă; dacă aceasta e fata care a vĕzut'o junele prin pădure şi câmpie, şi pe care o caută pretutindeni; ? iar peţitori rĕspund că Nu,...—căci fata este tênĕră, plăcută, frumoasă, şi dorită de toţi; ea e cu adevĕrat de-o frăgezime copilărească, în cât se aseamĕnă cu roua din aurora zilei, care cu naturala ei putere, recoreşte şi încălzeşte pământul tot cu folos;—ânsĕ despre bătrêna presentată, declar între dênşi că: poate sĕ fie precum cred, bunica fetei; iar pentru desfătarea lor, opresc pe bĕtrîna în mijlocul casei, şi încep a se prinde cu toţi de mână împregiurul iei, învêrtind hora frăţeşte numai în ropotarea picioarelor.

Când se desprind jucăuşi de horă, bătrîna se face nevĕzută; apoi se urmează asemenea şi cu alte femei cari li împodobeşte cu diferite costumuri streine, spre a nu se afla nimic despre adevĕrata cunoştinţă a lor;—dar junele colăcer, nu-şi înstrĕinează hotărîrea stabilită de părinţi şi suita junelui vĕnător,—ci cu rugăminte cere se-aducă zinişioara de fată, care-a vĕzut'o junele culegênd la flori prin grădinuţa curţei: de i au rĕpit cu totul inima, în cât astăzi are un dor neastĕmperat pentru dênsa, şi nu-şi poate afla liniştea,—de cât numai atunci când

www.dacoromanica.ro

umbra visĕri lui, se va realisa cu-o fericire în viaţă avĕnd'o pe dênsa de nevastă.

Această cuvĕntare făcută ca rugăciune, se repeţeşte de toţi peţitori junelui, pĕnĕ ce înduplică pe părinţi care se hotăresc atunci de-a aduce fata din odaia unde e deţinută;—şi aducênd'o, se vede îmbrăcată cu un costum frumos în natura simplităţei lui, de nu te poci sĕtura nici-o-dată privindu-l, în cât poci zice că are o podoabă de-o frumuseţe admirabilă;—la introducerea iei în casă, peţitori se află acolă în complet: o mişcare simţită se poate observa la toţi că-o posedă; iar fata de la primu-l pas care-l face către peţitori, se vede perdută de ruşine, aşa că par'că n'ar putea şti unde se află, şi cu cine are se vorbească, —ci îndreptează ochiul scânteind de bucurie în faţa sa, drept în pămĕnt, fără a mai clipi din pleope, sau a ridica capu în sus pentru a vedea personagiul interesat şi aflător în casă; părinţi dar o duc aşa de mână pĕnĕ ce-o aşează în mij'ocul peţitorilor.

Fata, precum se ştie, este adusă acolo pentru logodire; ea urmează cu obiceiul strămoşesc, sĕrutênd mânele cu respect la toţi peţitori; părinţi ânsĕ, se află cu un surîs de inimă, plin de mulţumire şi de farmecul bucuriei, ba âncă êl poartă necurmat pe buze în cât cu toată satisfacţia dragostei, şi cu deplina lor veselie, trec pe di'naintea fie-căruia din casă; cu un salut adevĕrat de rubedenie.

www.dacoromanica.ro

Apoi peţitorii când vede, că li-sau realisat dorinţa principiului de isbînda logodirei junilor ; încep cu toţi de bucurie a urma cu diferite cântări, jocuri şi petreceri cu plăcutele obiceiuri ţărăneşti ; —cari sunt esecutate vecinic în asemenea petreceri ; de jucăuşi români.

III

Părinţi fetei, după sfatul familiar, cu mulţumire priimeşte propunerea peţitorilor, şi aprobă pe deplin căsătoria fiicei lor : cu pretenţiosul june vênător ; atunci ca fulgerul se respîndeşte vestea prin sat, despre logodirea acelor tineri, şi mediat aduc pe junele vênător în casă ; — el urmează aşa precum a urmat şi fata, sărutând mânele părinţilor şi a tuturora bătrînilor. Apoi ĕl ea tată-sĕŭ de mână şi, cu-o salutare familiară îndreptată către toţi, êl aşează lângă fată : viitoarea lui logodnică. Adunarea care-i veselă de reuşita căsătoriei, urmează cu nişte cântece foarte plăcute, al căruia cor 'nvioşează straşnic de bine, şi te face se doreşti necurmat aşa întruniri, căci are cel mai sfânt şi ce-l mai norocit scop din lume ; cari se află prin toată viaţa omenească.

Junele colăcer pe dată ce vede isprava făcută

www.dacoromanica.ro

cu folos, trece repede înaintea adunĕrei, şi ţine urmĕtoarea cuvêntare:

Bine şeade doi cu doi,
Dar mai bine l'amêndoi;
Faceţi ânsĕ logodire
Potrivită însoţire,
—Aducênd mărita nună
Se vĕ dea mêndra cunună:
Dorindu-vĕ fericire
Sĕ trăiţi cu norocire.

*
* *

Tu vênĕtor ai tot căutat
Frumoasă fată şi ai aflat
Chiar o rouĕ de fetică;
Mêndră floare frumuşică,
Cu zimbet tot atrăgător
Si mereu cu simţ iubitor:
Către drăguţul ei odor,
Care-o pêndea sprinteor;
Prin vâlcele unde erea,
Prin nişte fiori, precum dorea.

Precum pêndesce musca mierea
Pe cea străină,—sĕ nu i-o ea
Si veselă stă la pêndă
Tot ferind scump'a i grilandă.

*
* *

Insă cu 'nvĕţul părintesc,
Care-i bun şi e sufletesc;

www.dacoromanica.ro

Ai reuşit aşa 'n dată
Cum nu puteai nici odată
Singur, cu glas tot rugător;
Fie chiar şi umilitor:
Se iei fată dar bogată
In purtare respectată;
Cinstită şi mult cu minte
Precum s'arată 'nainte:
Sĕ trăiţi aşa 'n vecie
Căci e mêndră cununie.

Iar pilde rele streine
Nu cum va se vĕ desbine,
Ci sĕ urmaţi în dreptate,
Ca sĕ fiţi mereu cu parte;
Pentru 'nălţarea voastră 'n sus:
—Precum e legea lui „*Isus*“
Om care-a fost tot credincios;
Dar acum este chiar: „*Cristos*“.

Colocerul isprăvind aceste cuvinte, începe d-a ruga cu multă religiositate pe Dumnezeu; peutru a-l ferici şi pe dênsul tot cu asemenea isbêndă noro coasă, când va păşi de-a'şi lua dorita lui nevastă în căsătorie. Dupĕ aceea plin de bucurie, învîrteşte frumoase danţuri, pentru că-a fost fericit în reuşita stăruinţelor d-sale: despre logodirea vênĕtorului —spunênd cu glas tare către acei tineri logodiţi, voinţa lui precum li doreşte trai bun, şi cu folos de „*viaţa bunurilor*“ în frumoasa lor căsătorie; şi cântă ast-fel:

www.dacoromanica.ro

Când va veni şi rîndul meu,
Rog se m'asculte Dumnezeu;
S'ajung bine aşa şi eu
Precum a fost chiar moşul meu:
Trageţi hora mereu sĕ joc
Prin mijlocul acestui loc,
Cu toţi dar împreună
Se ne fie voia bună,
Sĕ dorim cu mic cu mare
Pentru tineri norocire;
Şi-un frumos graiu de fericire,
La cer sĕ înălţăm a zice:
Sĕ trăiască pentru ţară—
Pe strein se dea afară.....

Învîrtiţi hora frăţiască
Logodnici sĕ trăiască.
Ai feciori acum cu mine,
S'ducem frumos şi bine;
Pe tata Popa ce-l bătrîn,
Sĕ facă slujba de creştin;
—Pe tineri sĕ logodească
Credinţa sĕ le 'ntăriască:
Căci aşa urmau—*strĕbuni*,
Chiar aşa sunt şi—*români*.

Dupĕ aceasta, hotărăşce cu părinţi junilor—despre venirea Preotului pentru isprava logodirei religioasă; şi în unire cu un confrate al sĕu, ese din casă cu adevĕrata smerenie ce-o păstrează un june cu minte, purtând în mână plosca cu vin, apoi se duc aşa drept la Preotul satului care priimeşte noua ştire ca-o fericire perfectă pentru dênsul, şi

www.dacoromanica.ro

ca-o mulţumire îmbucurătoare de creşterea numĕrului familiar din Comuna sa.

Dacă întîlneşte în calea sa pre când se duce pe uliţă vre un bărbat, femee, june, etc, êi opreşte, şi ca semn de veselie li dă plosca pentru gustare, istorisindu-le isprava hotărîtă pentru tineri cutare.... ..... ;—iar la casa preotului se opresc amêndoi, se duc înăuntru, şi cu respect sărută mâna popei, êi dă plosca cu zîmbet simţit de bucuria inimei, narêndu-i cu bune esplicaţii despre potriva nouei perechi, şi despre deplina mulţumire a părinţilor cari li-au trimis pentru esecutarea sfintei slujbe bisericeşci.

Preotul când aude de asemenea hotărîre folositoare societăţei, priimeşte bucuros această ştire, şi repede sĕ 'mbracă, ia cartea bisericiască în mână, şi porneşte cu junele colăcer la casa părinţilor fetei, unde se află personalităţile interesante pentru logodire, acolo êi salută cu mâna la pept şi cu-o înclinare respectabilă; cu cartea în mână, începe regula slujbei bisericeşti cu multă religiositate, pênĕ ce împuterniceşte în formele sale aproape tot dreptul de însoţire cu logodirea junilor; — dar mediat cu slujba sa peţitori cu ambele familii cari sunt satisfăcuţi de reuşita dorinţei lor, se despart toţi cu mulţumire de la părinţi fetei şi se duce fie-care la casa sa.

www.dacoromanica.ro

IV

In ajunul cununiei, se află adunat la casa logodnicei un număr mare de feciori şi fete, cari în unire cu viitoarea mireasă, êşi petrec cu vioiciunea inimei, numai în jocuri şi cântece toată petrecerea nunţială. Iar a doua zi dimineaţă, zi ficsată pentru isprava cununiei,—se adună ne siliţi de nimeni tineri şi fete din toate părţile, parte la casa viitorului mire, şi parte la casa viitoarei mirese, îmbrăcaţi cu mêndreţea costumului naţional de-o frumuseţe adevărat românească; Uni dintre aceşti feciori sunt călări, caii lor sunt împodobiţi cu basmale şi panglice de tot felul,—această dare se face regulat de junii logodiţi, — părul coamelor şi al coadelor sunt împletite numai cu panglice tricolori, iar pe curelele şelei, sunt înşirate feluriţi nasturi alămiţi, asemenea se află şi pe curelele frîului, cari toate aceste mêndreţi sunt de-o frumuseţe plăcută;—ânsă juni călăreţi şi juni pedeştri, mai au fie care câte 2—3 pistoale la brîu cari li sloboade la distanţe pentru podoaba nunţei.

Toate aceste obiceiuri sunt o imaginaţiune cari însemnează curat: „Victoria repurtată de *Romul* în contra *Sabinilor*;“ ele, ca obiceiuri vechii, ca oglindă strămoşiască pentru români cari pregetau cu dor de inimă ale sfinţi în zilele lor, sunt păstrate şi astăzi aşa precum li-au pomenite adevě-

www.dacoromanica.ro

ratul român, numai: *pentru aducerea aminte de origina scumpelor noastre tradiţiuni naţionale.*

Feciori precum sunt pregătiţi, pornesc împreună cu vênětorul logodnic numai în jocuri şi cântece spre casa logodnicei, care aşteaptă cu inima sĕltênd de bucurie, din când în când ducerea iei la biserică; călăreţi se 'ntrec în calea lor cu fugărirea cailor pênĕ intră veseli cu toţi în curtea fetei logodite, acolo împreună cu junele colăcer care se află între ei, şi care ţine în mână un colac încovrigat — (păine) — cu podoabe de toată frumuseţea pe el; colăcerul care este încongiurat de călăreţi se duce voios de încredinţează colacul, cu tot respectul şi cu toată umilinţa unui adevĕrat fiu de credinţă— în mâna viitorului socru şi soacre; făcându-le în acelaşi timp cunoştiinţa despre următoarea ştire:

Sosit'am mereu cu pace
Solia tot a ne face,
Cu frumoasă logodire
Minunată fericire;
—Dar cu toţi împreună
Vorba noastră ce resună,
Mereu cu folos se'ntinde;
Pe sub soare ea pătrunde.

Acum cu dor aprins rugăm,
Se priimiţi darul ce vĕ dăm,
Eată-l,—viaţă omenească
Glăsuire dumnezeească;
Dat de părinţi—buni voitori,
Şi 'mpodobit numai cu flori.

www.dacoromanica.ro

Mai aducem ânc'o ştire
Care vine cu iubire,
Si care 'n cale o 'ntâlnim ;
Prin visul gingaş ce-l iubim.
Acum soseşte prin cărări
Frumoase mêndre încântări.

Mire ce-a eşit din palat,
Cu pompa mare de 'mpărat,
Ocolit tot cu oştire
Şi aici dar încet vine:
Cu chervane zugrăvite ;
Boi cu coarne poleite
Frumos ânsĕ lustruite ;
Mame-aduce tot gătite,
Intre care e şi nuna
Ce păstrează chiar cununa :
S'o puie pentru vecie.
Pe capul junelor fie.

Părinţi primesc cu toată mulţumirea darul ce-l dă colâcerul, apoi se retrage în casă şi sĕ pune alături cu fiica logodită.

Pe timpul acesta, tineri cari sunt din partea miresei stau grupaţi togmai în dreptul casei,—par'că ar pretinde vr'un drept ce-aparţine posesiunea lor ; ei păzesc pe tineri streini sĕ nu rĕpiască mirele acest preţios odor : — fată născută şi crescută între dênşi ; „mirele se consideră de strein, pentru că nu şeade prin vecinătate, ci prin alte locuri mai departate"; de se 'ntîmplă ca el sĕ fie dintr'un alt sat, grupul format împregiurul miresei li face

www.dacoromanica.ro

tot aceia-şi şicană. Dacă nu esistă înţelegere între dênşi, atunci de mânie se rescoală înverşunaţi, şi setoşi de-aşi rĕsbuna unul către altul, începe fără cruţare lupta între ambele grupuri. Mirele pe dată ce vede această revoltă, se duce la căpităn ia ce-i este contra, şi dupĕ-o 'nţelegere pacinică care l'au costat cam multişor, — câci bĕutura şi mâncarea în asemenea ocaziuni e sfinţită de ei; — atunci această victorioasă petrecere, se termină din partea junilor cu toată mulţumita lor, în cât êşi satisface dorinţa inimei numai în cântece şi jocuri:

„Mireasa luată de către mirele strein, se vede că supără foarte rĕu pe tineri de prin vecinatatea iei, căci din această pricină întimpină mirele asemenea pedici; aceste obiceiuri intreprinse de juni români, mărturisesc cu sicuranţă că se păstrează tradiţiunele noastre strămoşesti cu multă sfinţenie, şi li întrebuinţează toţi aşa precum a fost în vechime, — adică: *„Imaginarea unui resboiu Romano-Sabin.“*

In-nainte de-a pleca mirele şi mireasa pentru biserică, se pune de către nuntaşi de-aproape cu familia logodiţilor, două scaune în mijlocul casei, sau în curte — rugând cu plecăciune pe părinţi miresei sĕ şează pe ele; iar mirele şi mireasa, se pune în genunchi în-aintea lor pentru a-şi lua ertarea părintească, ânsĕ alături cu eĭ, se află tînĕrul colâcer care şi atunci începe către părinţi, o cuvĕntare de ertăciune în termeni următori:

www.dacoromanica.ro

Omul de când poartă nume
Greşaşte mereu prin lume,
Cu fapta şi cu cuvêntul
Şi tot êl ţine pământul;!
—El nu cofundă nici nu crapă
Ca se 'nece pe om cu apă;
Căci e putere strâns legată,
De creator aşa lăsată.

Soarele care-i cu rază,
Frumos bine luminează;
El pe om nu vrea să-l arză
Sau îndată ca să-l piarză,
Ci mereu tot dă viaţă
Naturei de se răsfaţă;
Resturnată pe sub soare
Bucurênd lumea 'n mişcare.
Dumnezeu este un bun tată,
Are tot milă 'mpăcată;
Nu grăbeşte ca 'ndată
Când rău facem se ne bată,
Ci cu sfînta-i îndurare
Mereu este cu rebdare
—Şi tot ne dă a lui suflare
De resbeşte:— prin vis apare!.

Omul când cade la pocăinţă,
Roagă sfântul tot cu umilinţă;
Si din cer ne zice nouĕ:
„De vroiţi să vĕ ert vouĕ
„Ertaţi pe greşitul vostru,
„Căci este omul nostru:
„Ş'atunci, aveţi de la mine
„Ertăciunea foarte bine.“

www.dacoromanica.ro

Mediat cu isprăvirea acestei salutare cuvêntări, urmează alta care conţine o rugă umilită, pentru ertarea greşalelor făcute în copilărie de către fericita pereche : dorindu-le din inimă deplina sĕnătate ; sĕ urmeze cu bine cu pace în căsnicia lor ; şi sĕ aibă în viaţă pe deplin : „viaţa bunurilor.“

Şi iată cum :

Tineri ce se inclină
Către lume, spre lumină ;
De 'ndreptează a lor rugă,
Fără sgomot — vorbă lungă ;
Poate-a zis unui părinte
Vorbe rele de ne cinste ;
— Spunêndu-le tot nainte
Din neştire şi neminte;
Pentru cari ia-ţi tot mustrat
Cu dojoane chiar necurmat :
Prin cercuri de supărare,
Prin visuri de întristare.

Dar acum cer cu glas tare
De la părinţi tot ertare :
Pentru greşalele toate
Ce sunt âncă ne ertate.

Precum face creeatorul
De eartă tot la poporul
— Ce greşaşte foarte multe
Cu fapte mari şi mĕrunte.

Ertaţi greşala lor, căci plutesc
De pildă prin lume ; — şi doresc

www.dacoromanica.ro

Să găsească pe sub soare
Noroace tot curgătoare.

Vecinic săi *„bine cuvêntaţi“* :
Precum sunteţi, precum umblaţi.

„Să aibă viaţă lungă
„Să dureze să ajungă,
„Cu traiul bun şi ferice
„Precum în lume se zice :
„Tot bine din tinereţe
„Pênă 'n grele bătrîneţe.“

Pe tot timpul acestei cuvêntări, bucuria părinţilor este simţită cu profunditatea inimei, atât de mult în cât nu e posibil aici se precisăm aşa precum este, căci această dispositiune secretă, se dobîndeşte de oameni numai prin asemenea ocasiuni; — şi par'că ei vezi că li se deschide portiţa sanctuarului lor, când se fericesc cu copii cari iau fericit se treacă atunci căsătoriţi în rîndul familiilor din societatea românească, şi când ei vêd că li cer mâna cu inima curată pentru ertarea părintească de greşalele făcute de tineri în trecut. Părinţi ânsă cu nişte cuvinte salutare urmează : „Dacă „norocita împreunare a fiicei noastre..... cu ju„nele..... sa hotărît de noi aşa precum este şi „vroinţa lui Dumnezeu, de-a se face căsătoria în„togmai dupe regula stabilită de biserică ; — noi „nu putem fi contra unei legături sfinţite de cu„nunia religioasă, ci vom asculta cu toată religio-

www.dacoromanica.ro

„sitatea noastră de creştin, la dreapta orînduială „Dumnezeiască, căci ea este cea mai desevêrşită „bine-cuvêntare“ : pentru toată lumea aflată sub- „soare. Iar ca sĕ 'ndeplinim şi povaţa moştenită de „părinţii noştri, ne facem o datorie de creştin, şi „êi bine-cuvêntăm sĕ fie norociţi şi fericiţi în tot „timpul vieţei lor ; se trăiască mulţi ani cu sănă- „tate, cu bine şi cu pace la toate ; ca vĕzînd reali- „sarea fericirei lor, — atunci se ne bucurăm şi se „ne 'nveselim inimele, — mêngăindu-ne greutatea „bătrîneţilor noastre părintesci.“ Şi un suspin eşit togmai din adêncul inimei, se aude prin respiraţiu- nea părintească următoarele cuvinte :

„Doamne aşa se le fie
„Viaţa lor în vecie.“

Mirele şi mireasa cari au mulţumita lor, stau cu toată zmerenia în genuchi, ascultând cu temere de Dumnezeu veneraţiunea cuvintelor pronunţate de părinţi lor ; şi când se ridic din genuchi, li sărută cu mulţumire mânele ; — pornind după aceea cu toţi nuntaşi la biserică pentru săvêrşirea cununii- lor religioase.

V

Când ajunge nunta la biserică, preotul o prii- meşte cu mulţumire şi cu toată suita lui, îmbrăcat în ţinuta bisericei..... şi înăuntru întră 'nainte

www.dacoromanica.ro

nunul, nuna, mirele şi mireasa etc. etc ; după aceea toată lumea aflată acolo, să aşează fie-care unde-i este permis ; iar logodiţi togmai în mijlocul bisericei unde li face preotul toată regula slujbei—precum se cuvine.

„Prin munţi sau prin alte locuri locuite de a-„devěraţi români, aştern sub picioarele mirelui şi „miresei un covor ţěrănesc sau alte aşternuturi, pe „cari arunc bani, — înţelegênd cu această nesoco-„tinţă a materialului sunător : despreţuirea neamu-„lui strein, căci dacă banul, care este primul mij-„loc de viaţă zilnică se vede cu scârbă nesocotit „de român; se înţelege de sine că atunci, el neso-„coteşte şi mărgineşte de pe locurile strevechi ale „Românilor cu scârbă pe tot omul care-i de neam „strein, şi caută să-l supere amarnic în tot traiul „vieţei lui, pênă ce rěmâne nesupărat de nimeni pe „pământul său strămoşesc. Iar tineri logodiţi să „calce în picioare bani-avere, şi se nesocotească „toate mărirele deşarte, cari sunt provenite de la „strein cu premeditare de a cosmopoli pe român. „Ei trebue să dorească numai fericirea casnică; se „'mbrăţişeze cu puternicie în toată viaţa lor : pa-„tria mumă ; să iubească cu dor de inimă pe con-„fratele său care este de acela-şi neam şi sânge;— „căci toate aceste obiceiuri sunt atît de naturale „în inima adevěratului român, ca şi adevěrata iu-„bire de tată şi mamă, statornicită vecinic asupra

www.dacoromanica.ro

„copiilor lor care este curat : un simţimênt de-amor „natural în toată viaţa părintească.

„Românul este încredinţat în elementul, său na- „tural, cu o pătrundere temeinică despre patria „lui, că pentru dênsu şi în special pentru tot ce e „român : este-o adevărată mamă comună. Iar când „vede că scumpa lui ţărişioară, îngrigiaşte foarte „bine de sicuranţa cetăţeanului ei ; de norocirea şi „'ndestularea lui ; de cinstea şi fericirea cari prin „meritul lui cel salutar singur şi li face în viaţă ; „atunci, el s'aprinde vrênd-nevrênd de-o iubire straş- „nic de 'nfocată pentru dênsa, încât clocoteşte sân- „gele într'ênsul pentru a merge vesel şi falnic în „contra duşmanului : luptêndu-se fără temere ca a- „devăraţii eroii ai neamului său ; — căci toate ge- „nerositățile ţărei pătrund temeinic în sufletul ro- „mânului : patriotism care êl face pe român fără „voie, de-a se expune straşnic, făcând cu reuşita „sa victorie tot minuni în folosul ţărei sale.

Incepênd preotul a pune pe capul fericiţilor ti- neri cununiile religioase, se simte atunci în inimele fie-cărui om, o mişcare voioasă şi o bucurie ne- spusă ; iar când începe cântarea cântecului de : *„Isaiea dănţueşte“* ; — pe timpul acestei cântări o- biceiurile sunt împărţiale, căci prin unele părţi se urmează precum sa păstrat din bătrîni, şi de-aceea astăzi nu poate fi una şi aceia-şi regulă ; dar dupĕ cum se obicinueşte prin numeroasele locuri româ- neşti, — tînĕrul colăcer aruncă prin toate părţile

www.dacoromanica.ro

bisericei alune, nuci, cofeturi, flori şi multe alte asemenea cari însemnează curat : că tineri din zioa cununiei, trebue se părăsească cu desevîrşire toate jocurile copilăreşti, şi sĕ 'nceapă de-a se ocupa numai cu lucrări serioase : spre a face în viaţa socială, pentru ei şi pentru scumpa lor naţiune, — tot foloase simţite de inima şi gândul adevĕratului român.

VI

Mediat cu isprăvirea cununiei tinerilor, nuntaşi se pornesc veseli spre casa mirelui, — pe drum călăreţi se iau la 'ntrecere, dau mereu la pistoale, sĕ depărtează câte-o distanţă oare care, alergând caii pentru ase dovedi unul contra altuia cu mêndria ţinutei călăresci, tot asemenea se înapoiază, şi aproape de grupul nunţial urează nunului cu glas puternic cuvêntul de : *„trăiască nune mare,“* urmênd aşa pênĕ la casa mirelui unde li se dă basmale, batiste, etc., — legându-le de fiîu la urechia calului ; — iar nuntaşi pedestri conduc nunta numai în cântece şi giocuri, în cât crezi că toţi acestia, par'că s'ar fi născut atunci pe timpul fericirei, căci êşi petrec ideealul frumuseţei cu vioaele petreceri oglindite de luminoasele obiceĭuri românesti, şi tot asemenea se lănţueşte petrecerea pênĕ tîrziu seara când se întinde o masă încăpătoare pentru toţi nuntaşi poftiţi la dênsa, cari duc acolo

www.dacoromanica.ro

cu toată dragostea inimei, ca dar de bună voie pentru noua pereche, objecte, unelte, sau bani, numai ca sĕ poată ajuta pe tineri căsătoriţi : ce însemnează că la prima căsnicie a junilor, li trebuesce ajutor spre a putea urma în viitor cu toată înlesnirea, — foloasele trebuincioase pentru : „viaţa bunurilor".

Meseni se ospătează cu toată mulţumita dragostei, dorind necurmat pentru noi căsătoriţi, tot sănătate vecinică, unire, trai bun, şi noroc sĕ aibă la toate ; — iar când e aproape de isprăvitul mesei, se scoală un venerabil român din mijlocul mesenilor, şi se înclină aplecând capul sĕu alb cu un respect cuviincios către toţi de-acolo, chemênd atunci pe mirele şi pe mireasa ca sĕ şează lângă dênsul ; dupe aceea, bătrînul cu pătrunderea minţei şi cu mişcarea sufletului sĕu de român, atinge în faţa acelei împregiurări pompoase, o frumuseţe vie printr'o delicată şi strălucită cuvêntare, care-i întăreşte prin spiritul sĕu deştept : mereu focul minunatei acţiuni. El îndreptează către tineri şi către toţi meseni aflaţi acolo : solemnitatea următoarelor cuvinte :

Fraţilor,—in această casă
Cu plăcere am stat la masă;
Destul,—bine am ospătat
Şi la toate am asistat ;
Unde cu dragoste aflăm
Rude, fraţi, amici şi facem

www.dacoromanica.ro

Petreceri, cântece — jocuri
Togmai ca şi 'n ori-ce locuri,
Liniştiţi precum ne sculăm,
Noi toţi dar mulţumiţi plecăm;
Cred pentru mirele iubit.
Care bine ne-a priimit;
Şi pentru a lui mireasă
Care priiveşte voioasă:
Să urăm ca din poveste
Despre toate cum de este,
Mari mărunte şi chiar puse
Prin cărţi toate bine scrise.

Pe cât scim, pe cât cunosc,
Frumos dar aşa doresc;
—Ca cinstita adunare
Să-mi dea bună ascultare,
La povestea cea străbună
Care-i vecinică română.

*
* *

Ascultaţi dar cu plăcere
La comori de fericire.

Dumnezeu cu cuvêntul
Afăcut cerul—pământul,
Apoi se uita 'mpregiur
Şi n'auzia nici un murmur;
—Pentru aceasta el rosti
Cu cuvêntul, şi 'mpodobi
Cu destulă frumuseţe
Toate câte sunt măreţe:

www.dacoromanica.ro

Cerul chiar cu mêndrul soare
Si cu stele lucitoare ;
Luna cea arătătoare ;
Pentru timpuri vestitoare ;
Curcubeu pe cer senin
Când dispare norul lin ;
Pământ cu arburi plăcute
Frumoase bine ţesute ;
Arbori de tot soiul plante
Ce sunt mêndre chiar pe munte;
Apă diferită care,
O vezi pe ori-ce cărare
C'adapă ori-ce suflare
Cât de mică—cât de mare ;
Aerul cu strate nalte
Tot cu atmosferi aparte :
„*Păstrează vietăţile*
„*Ce sunt prin toate părţile*:

Paseri şi tot cunoscute
Bine,—frumoase plăcute
Tot cu pene lucitoare,
Cari încântă pe ori-care
Cu plăcuta lor suflare :
Necurmat sunt cântătoare
Si de toţi chiar iubitoare ;
—Căci au îngerească dare :

Fluturi cari sunt plăpênzi
Din naştere, căci din omizi
Lasă'n urmă tot mătase
De ne facem chiar cămaşe ;
Zbor mereu legănate
Zburdalnice adunate,

www.dacoromanica.ro

Prin câmpii şi prin vĕlcele
Desfăcând la floricele :

Pe pământ a lăsat şi vite,
Multe soiuri deosebite,
Care bine sĕ tot hrănesc,
Dar o parte mereu muncesc
Pământul, care dă roadĕ
Când de sus o ploie cade,
Căci udă tot şi c'un cuvênt
E pe mare şi pe pământ:
—„Insĕ, când e bine toamna ;
„Când zâpadă este earnă ;
„Când lucrăm dar primăvară ;
„Si când e căldură vara:
—„Folosim atunci cu toţi
„Toată comoara vieţi :

Mările ce sunt aflate,
Apele dar căutate
Pretutindeni se revarsĕ
C'o mişcare sgomotoasĕ ;
Peşti de prin apa care
Sunt dar ca şi om de mare,
Ne dau hrană-tot mâncare
Pentru oameni de sub soare ;
Animale de tot felul
Mari mărunte ca misterul,
Lucrĕ precum se deprinde
Cu munca care-o 'ntreprinde :

Iar când avrut sĕ 'mplinească
Fapta ce-a dumnezeiască :
„Afăcut pe om să fie

www.dacoromanica.ro

„In viaţă cum se scie
„Stăpîn, şi tot se domine
„Preste lume, — tot în fine;
„Lĕsênd în urmă lumină
„Precum o scim-e senină:

„Omul e ţĕrînă curată;
„Din aer; din foc; şi din apă;
„Are esenţă divină
„Pentru mintea lui deplină;
„Şi substanţă peritoare
„Pentru a lui succedare:
„Căci se 'mulţeşte prin lume
„Aşa precum e cu nume:

Creatorul cu sfânta mână
Zidi pe „*Adam*" din ţĕrînă:
„Cu cuvênt şi cu suflare
„Dup' alui aseměnare;
„El priivind mereu pe toate
„Aşa precum sunt lăsate;
„Avĕḑut că nu-e bine
„Să fie omul de sine.
„Atunci bun calcul plănui,
„Şi prin „*fie*" êl împlini,
„Un somn lin trimise 'ntr'ênsul
„S'adormiud, — plecă la dênsul,
„'L privea tot sufleteşte
„Hotărînd dumnezeeşte:
„Să facă dar din coasta lui,
„Pre „*Eva*" soaţa omului;
„Din care astăzi pe sub cer,
„Este lume—e un mister,
„Care-şi are o credinţă

www.dacoromanica.ro

„Mare recunoşciinţă:

Adam când ochii deşchise
Către *Eva* priivind zise:
Doamne! frumoasă minune!
Raiu dulce — locuri senine,
Prin câmp pe cer încoronat,
— O frumuseţe de-admirat!
Dar ce-ai trimis lângă mine
Este şi mai mult de bine,
Căci fără *Eva* 'mi pare
Nu puteam sĕ fiu în stare:
„De tot ce vĕd — cât de mare,
„Sĕ-l stăpînesc sub mêndrul soare:

Ansĕ pentru sementie,
Astăzi o iau de soţie,
Se 'mulţim prin căsnicie
Lumea, tot în vecinicie;
Bine fie cu unire,
Sacrată dar fericire:
„Blândă — şi la ostenele,
„Căci e din oasele mele;
„Să muncim mereu pământul,
„Cu credinţă — şi chiar totul
„Sĕ rĕmâie pomenire:
„Neamul nostru moştenire:

*
* *

Aceşti tineri ce se înclină
Cu frumoasa lor cunună,
Precum se vĕd chiar strălucitĭ,
Din naştere sunt fericiţi;

www.dacoromanica.ro

— Sè lase dar tată mume,
Şi pe ori-cine din lume:
„Căci cu glasul dumnezeesc,
„Puternic-bine sĕ 'ntăreşc;
„Şi amênduoi prin câmpie
„Sĕ lucreze cu frăţie,
„Pe o cărare şi la un loc,
„Ansĕ loc plin tot cu noroc;
„Şi brăzdând mereu ogorul,
„Se câştige viitorul;
„C'o viaţă lungă bună
„Dupĕ zisa din cunună;
„Căci domnul aşa doreşte,
„Şi legea tot porunceşte:
„Ţara noastră sĕ 'ngrijim
„Pe duşmani sĕ 'ngrozim;
„Cu puternice rĕsboae
„De la hotar sĕ-l îndoae;
„Cu-a tunurilor tunet
„Ingrozindu-l dintr'un sunet:
„*Voi !!! tineri „viţă românească*"
„*Sĕ trăiţi !!! „braslă voiniciască*"...

Pe dată ce isprăveşte venerabilul român această solemnă cuvêntare, prin care lămureşte ceva despre podoabele cereşti şi pământeşti, făcute de creeator aşa precum se vĕd cu daruri măreţe, — pe care singur Dumnezeu li-a putut face, şi pe care êl admiră toată suflarea de sub soare cu o sete neastêmpărată: *pentru mărinimia lui ce n'are seamăn;* — căci la aceste strălucite daruri, nu sciu dacă au agiuns cunoşciinţa omenească pênĕ la primul grad

www.dacoromanica.ro

de şciinţĕ: de-a precisa în deplin despre ce-a ce e necesar pentru dênsele; de-a stabili alegerea adevĕratelor cuvinte, pentru înţelegerea perfectă în claritatea cunoşciinţei lor naturale; şi de-arăta precum trebue despre eleganţa sciinţei, pentru admiratele lucrări Dumnezeesci: *dorite cu toată inima şi cu tot stilul omenireĭ.*

Toţi meseni, pleacă cu mulţumita şi cu-o satisfacţie completă a inimei, despre frumoasa şi liniştita petrecere urmată cu nuntaşi — pe tot timpul nunţial, şi pe tot timpul mesei; salutând atunci cu toată dragostea frăţiei, pe socri şi pe toţi ceacolo, — lĕsênd fie-care mirelui şi miresei: „*remas bun în casă*“.

www.dacoromanica.ro

CRONICA SINAIA

www.dacoromanica.ro

Despre starea districtului Prahova.

Districtul Prahova se află într'o parte din cele mai frumoase poziţiuni ale României. Munţii lui lămureşte cu-o înţelegere foarte clară pe tot românul despre toate naţiunele istorice petrecute încă de prin timpurile pre când ţara se află adâncită în nisce evenimente grele — greutăţi cari provineau cu premeditate de la duşmanul strein asupra neamului românesc ;

Acolo romantica legendă culeasă şi păstrată de bătrînii români ai falnicului judeţ, poate offeri pentru tot urmaşu lui Trajan o admirabilă naraţiune istorică, cât şi-o plăcută parabolă cu care 'ţi atinge cu partea moralului şi a religiunei păstrate cu multă religiositate de ei—într'un mod simţitor mişcarea inimei ; relaţiunile lor sunt importante din acest punt de vedere, că ele ni esplică cu un înţeles deplin, despre nevoile îndurate de români cari-şi găsiau adĕpost prin locurile ascunzĕtoare ale acelor munţi; — relaţiuni priimite mai cu deosebire de la călugări mănĕstirei Sinaia, — legende monastice cari predomnesc elementul cel mai curat al is-

www.dacoromanica.ro

toriei noastre,—în scurt: sunt niște tradițiuni topografice, și precum cred sunt cam cu totul admisibile, căci ele au un perfect acord chiar cu toate actele contimporane ce sunt aflătoare pentru istoria țĕrei.

In lăudatul district Prahova, mai găsim pentru memoria recunoștințelor românești, nume proprii: nume purtate de cei mai iluștri Principĭ eroici ai țĕrei Românesci.—pe *Negru-Vodă*, pe *Vlad Dracu*, pe *Vlad Țepeș*, cari se află aplicate pe localități botezate numai pentru nemurirea lor.

De pildă, numirea localităților derivate de la *Vlad*, sunt următoarele: Vlădeni-Mărgineni, ambele sate formează o comună în plasa Filipesci; Vlădicească, sat aflat în plasa Câmpu cătunu comunei Corlătesci.

Iar locurile derivate de la *Negru*, sunt: Negrașu, locuință isolată în plaiul Prahova; Negrașului (Poenele) pădure în plaiul Prahova; Negrașu, munte care are un vêrf cu acelaș nume aflat în plaiul Prahova;—ânsĕ localitățile derivate din forma slavică a unui asemenea nume: *Cernat* și *Cerne*; esistă: Cernătesci, un munte pe care se află un punt trigonometric de observație, și aflat togmai lângă satul cu aceia-și numire; Cernesci, sat în plaiul Teleajenu: cătunu comunei Drajna-de-gios; Cernica, sat în plaiul Prahova, cătunu comunei Comarnicu.

Tot asemenea gâsim acolo dintre cele mai usate nume din primi secoli ai istoriei țĕrei Românești, al unui general dintre cei mai vestiți români, al

www.dacoromanica.ro

Banului Udrea: nume radical aflat pe localităţile: Udreşci sat în plasa Cricovu, care formează comuna cu cătunu Dobrota şi Vai-de-el.

Terenul acestui district, produce în destul cereale; vinuri naturale cu un gust mînunat de plăcut, în cât întrece aproape pe toate cele aflate prin alte părţi ale ţĕrei; minerale cari aduce cele mai colosale bogăţii; se mai găseşce prin munţi lui, multe feluri de animale sălbatice, precum sunt: Căprioare, Porci, Urşi, Lupi, etc, etc;—făcînd cine-va o preumblare prin tot cuprinsul judeţului, de sicur variaţiunele locurilor înfăţişate de pe acolo, êl vor înviosia admirabil de frumos, şi în spiritul sĕu va avea o mêndrie fericită, pentru că li-a vĕzuţ aşa precum doreşte un român; iar în ce-a ce priveşte despre întinderea comerţului local, putem zice: *că poote fi chiar unic dintre cele al-te judeţe.*

Clima judeţului, mai cu seamă a părţilor regionale, este schimbăcioasă, şi e supusă către unor variaţiuni line de temperatură, care te foloseşte ceva simţitor cu sănătatea; pe acolo când suflă vêntul în timpul verei, poci afla cu sicuranţă că se recoreşte atmosfera aşa în cât ea devine destul de plăcută pentru locuitori de prin localitate, şi pentru aceia cari se duc de şeade numai vara pe când este căldură şi timp frumos: locurile de prin munţi sunt cam des plouate, ênsĕ în cele patru luni ale anului, adică: Iuliu (coptor) August (secerariu) Septemvre (viariu), şi Octombre (brumărel), este un timp care

www.dacoromanica.ro

'ţi redă o viaţă cu-o plăcere destul de simţită; în sfârşit poate avea fie-care spectator, o petrecere, pe de plin satisfăcută; dar întru cât vara se doreşte şi se respectă prea mult locurile de pe acolo, earna din contră devine une-ori pentru toţi nesuferită, căci se iveşce dese furtuni visculoase şi friguroase, într'un mod cu totul ne regulat, în cât constaţi foarte bine, că are un grad de frig cam aspru, ele urmează aşa, pêne ce le succedă o temperatură tare şi salubră — prin toate locurile munţilor; florile de pretutindeni cari sunt bine îngrijite, li găseşti fără deosebire de soiu, că au ce-a mai plăcută aromă.

Printre locuitori judeţului, se află Români bătrîni ai cărora părinţi sunt âncă în viaţă, ei împreună cu toţi connaţionali lor, au o energie puternică în caracter ş'o pasiune violinte, în cât êi poate vedea ori-cine dintre români: că ei êşi manifestează regulat mişcările firesci în contra muncei corporale, êşi determină intelectul pentru spiritualisarea culturală a impresiunelor aflate sub soare, căci aceste acţiuni êi hotăraşte bine în simţimêntul credinţei lor, în cât resare din zi în zi români cu spirite culte, — cu facultăţi de inteligenţă rară, de stau vecinic ne strămutaţi în simţimêntul lor românesc. Toţi români de prin cercul acelui judeţ, urmează regulat şi c-o sfântă băgare de seamă: religiositatea credinţei naţionale. Iar de cum-va te apropii de dênşi, mediat êi poci cunoaşce că ei păstrea-

www.dacoromanica.ro

ză o memorie sănătoasă, căci dintr'o simplă convorbire deschisă cu dênşi, mediat êi poci cunoaşte că ei păstrează o memorie sănătoasă, căci dintr'o simplă convorbire deschisă cu dênşi, pregetă a istorisi cu multă bună-voinţă şi cu mult dor de inimă, toate câte-auzit din bătrîni, şi toate câte au aflat în decursul vieţei lor,—mai cu deosebire despre strălucitele vorbe ale străbunilor, cari li spune cu multă plăcere şi cu toată curăţenia Eului.

Dealurile judeţului, sunt de tot plăcute, ele au aproape pe toate locurile şi cóstele munţilor numai semĕnături de păduri vechi, sunt copaci cu diferite grosimi,—brazi cu-o nălţime rară şi cu-o frumuseţe admirabilă, căci stau vecinic înverziţi, în cât înfrumuseţează tot de prin pregiuru lor. Printre locurile călcate rar de puternicul pas românesc, êşi poate imagina ori-cine că pe acolo este de sicur colcuşul pentru felurite sălbătăciuni, despre cari se vorbeşce de români localnici: că din zi în zi sĕ stêrpeşte această sĕmênţă de animale rĕutăcioase; pe poalele munţilor se întinde pretutindeni numai lanţuri de păduri,—dintre cari se taie mulţi copaci: — prin toate părţile ridicate şi gioase, se află dêmburi cu un pământ gras şi bun pentru agricultură; dêmburi curăţite de ori-ce stâncă ce împedică munca pământului,—în cât acele locuri sunt lucrate cu multă îngrijire, pentru că nu se poate face uşor agricultura pe dênsele—fiind că vitele cu greu têraşte plugul ca sĕ brăzdeze pământul pe locuri nepotrivite;

www.dacoromanica.ro

mai sunt încă mulţi arbori cari produc mulţimea soiurilor deferite de fructe, ba chiar şi holde mânoase, în cât ca frumuseţe plantată, se întinde aproape pe toate părţile frumoase numeroasele vii, cari şi ele sunt încungiurate de giur împregiur numai cu felurimi de arbori.

Toate câmpiile au un pământ destul de productiv; însĕ livezile au fâneţe plăcute pentru hrana vitelor, ele pretutindeni sunt acoperite cu flori naturale, şi au un miros pe cât se poate de plăcut, iar când li priveşti cu dor de inimă şi în totul cu de-amĕnuntu. Atunci te îmbată admirata lor frumuseţe, în cât de sicur ar crede cine-va, că par'că li-ar fi preserat omul cu pietre scumpe, aşa sunt de 'ncântătoare pentru toţi cari li plac acele preţioase locuri: pe ele dar se mai vede crescênd trifoaie şi felurimi de frumoase ierburi.

Isvoarele de apă cari sunt eşite prin desele locuri, de şi numeroase la numĕr, dar tot nu se formează pe alocuria bălţi, pentru că ele curg pe câte un pământ prăvălatic, şi se varsă regulat în rîurile Prahova, Teleajenu, Cricovu şi în multe alte rîuleţe amănunte ale judeţului; însĕ vara, sciut este că din când în când se vede că apa scade de prin acele riuri şi riuleţe; că ele 'ţi aduce de sicur o murmuire foarte plăcută auzului, şi te poate învioşa pe de plin toate acele rĕcoritoare mişcări ale apei.

www.dacoromanica.ro

I

Muntele Furnica, pendinte de judeţul Prahova, are pe-o frumoasă parte din poalele iei un locşor fără arbori, care se află într'o posiţiune minunat de plăcută, în cât asemenea locuri, e o raritate de-a li afla acolo, pentru a-şi satisface privitorul pe de plin dorinţa, de-a putea vedea în totul şi în special toţi munţi de prin pregiur cu toate înălţimele lor; precum şi împodobirea naturală a văilor cu feluriţi arbori, şi cu înverziţi brazi; cari au toată mêndreţea frumuseţei de-o rară însemnătate. Acolo afli *Mânăstirea Sinaia*, zidită şi ridicată din temelie pênă la isprăvirea iei la anul 1695, de către *Mihai Cantacuzin*, care êşi-au realisat cu dênsa, pe deplin idealul visului său, aşa precum promisese mamei sale pe când se afla împreună la *Muntele Sinaia.*

Cine are neîmpăcata dorinţă de-a vedea în destul de bine Mănăstirea Sinaia, plăcutele casteluri, şi frumuseţea de pe admirabila posiţiune muntoasă, care este curat: *„amfiteatru gigantic,“* pe care singur creatoru li-a putut face aşa precum se află ridicate de natură;—n'are de cât prin volnicia sa, să-şi astêmpere setea dorului: de-a face o adevărată escursiune pentru a'şi satisface idealul său cu vedere a minunatelor posiţiuni aflate prin munţi românesci. După observaţiunele ce-li-am făcut cu

www.dacoromanica.ro

întreprinderea călĕtoriei mele, am găsit posiţiuni cari pot satisface pe toţi acei cari doresc a cunoaşte îndeplin toate realităţile din Sinaia, şi de a poseda o idee cu fontâne sicure de tot şi totul de pe acolo; cred ânsĕ că poate fi preferabil şi folositor pentru toţi spectatori, de a începe privirile lor, care de sicur êi poate mulţumi, când vor urma spre acest scop dintr'o casă ţĕrănească asezată pe un deal de pe plaiul colţului, o parte din poalele *Muntelui-Colţi*, pendinte de comuna Sinaia, Acel priivitor, va eşi din casă togmai când frumoasa auroră începe a-'şi revĕrsa dorita şi strălucita rază, pentru a putea respira cu nesaţiu acel aer sănătos de munte; dupĕ aceea sĕ urmeze drumul pênĕ ce se va abate într'o livadă de-alături care este tot pe acel deal.

Acolo ânsĕ, mulţumita va fi deplină pentru oricare spectator; căci priiveşte cu ochiu invioşat de strălucitele raze ale mêndrului soare, care cu puterea lui vecinică inundează cu viaţă pămêntul în tot şi în toate; iar cu obicinuita linişte ce sĕ urmează pacinic acolo, êl poate face ca nici odată sĕ nu fie săturat de frumoasa verdeaţă întinsă de natură pe-o plăcută şi potrivită şuviţă de loc, care este împodobit cu frumuseţi naturale aşa precum un adevĕrat pictor, ar fi putut'o desemna anume cu toate frumuseţele culorilor de sub soare.—Stênd dar în mijlocul minunatei livade: pentru a priivi împregiuru lui acel raiu pămêntesc; mediat êl în-

www.dacoromanica.ro

congiură fluturei ce-i sglobii, cari sboară legănaţi prin aer, începênd veseli de-a se îngrămădi şi a-se pune pe fie-care floare, în cât sburdalnice precum sunt, êşi rĕsfiră aripele lor cele admirabile, — necurmat la luciul seninatului cer, atunci i-se arată prin aer multe stoluri de paseri cu diferite soiuri de frumuseţi lăudabile, încât li vede precum se lasă lin din sbor, şi precum se aşează cete cete prin înverzita earbă, şi printre florile din această frumoasă livadă: numai pentru a-'şi satisface şi ele dorul ce-'l statornicit spre cântece şi desfătări păsĕreşci; —ânsĕ cu vocea lor cea melodioasă, şi cu posiţiunea acelui încântat loeşor: par'că crezi că'ţi îndeplineşti pe-de-plin idealul.

Această veselie Păsĕrească şi Fluturească, — de sicur este o scenă naturală, căci e ridicată de toate sunetele naturale prin melodioasele cântĕri ale Paserilor, şi de tot azurul eterului prin vêntuleţele ce sunt lin trecătoare: —ambele dar, încântă şi gâdilă necurmat auzul fie cărei fiinţe aflate sub bolta senină a cerului: prin murmurara în total— a tonului natural de sub soare, care te face sĕ crezi că pe timpul acela: ele par'că 'ţi spune secretul unei lumi necunoscute de fiinţa omenească; şi tot atunci, se mai aude c'o linişte predomnitoare: fâşiirea naturală a frunzilor de prin arbori, cari repetĕ unele către altele misterul unui acel'a'şi secret.

Iar acele delicate fire de earbă, ce se află aşternute

www.dacoromanica.ro

de natură prin livade,—intogmai ca niște covoare fin lucrate de mătase verde, sicur că ele 'ți repește dorul inimei de-a li poseda ca-o frumusețe în casă, ca-o luminoasă fericire în viața omenească: dar acele fire de ierburi, acel mister al naturei, ale cărura vêrfuri li poci vedea cu adevĕrat, că de-abia sunt îndoite încoace și încolo de aripele vêntuleților; mișcare naturală despre cari ai putea zice: că se-aseamĕnĕ întogmai cu nișce alergĕtori cari merg siliți de vestesc oamenilor tot noutăți folositoare pentru dênși.

II

Observêndu-se cu băgare de seamă tot cuprinsul natural al livadei, toate întreprinderile Paserilor și ale Flutureilor;—atunci poci privi spre mănăstirea Sinaia în toată direcțiunea lungimei ei; înfățișarea acea de numeroase grămezi gigantice puse naturalimente, ca o icoană viĕ una lângă alta printre lănțuirea giganticilor munți, și pe minunatele lor vêrfuri, cari te face vrênd-nevrênd ale admira frumusețea naturală.

Dar pe lângă această grandioasĕ podoabĕ a naturei, se mai află plăcutul și frumosul orășel al Urbei Sinaia, întemeeat de *Majestatea Sa Carol I de Hohenzolern Sigmaringen, și de Principele Dumitru Gr. Ghica, Epitropul și președintele eforiei Spitalelor Civile.*

Admirațiunea minunată a locurilor, a împopulat acest orășel Sinaia cu personalități alese dintre oa-

www.dacoromanica.ro

meni cari au fost mai mult bine voitori dintre români ca se zidească acolo numeroasele castele, după dispoşiţiunea lor tot în ordine admirabile, apoi fie-care dintre ele êşi are o lucrare a parte cu-o regulă frumoasă în sistemul architecturei moderne : — lucrare făcută precum ne-am obicinuit de-a vedea numai prin lucrările oamenilor perfecţi în cunoşciinţa acestei profesiuni ; — ele dar împodobesc astăzi traşnic de frumos nenumĕratele coloane regionale, şi face laude meritoase noniei Urbe Sinaia : — care odinioară se afla fără nici o căsuţă munteneascĕ, ci numai cu nişce chiliuţe şi grădinuţe ce erau locuite şi 'ngrijite de singuratici monachi din *mănăstirea Sinaia.*

Acest amfiteatru gigantic, este astăzi cu drept cuvênt în ţară la noi : unicul obiect de vizitaţiune pentru călători de petrecere, cari cu buna lor voinţă sĕ duc anume la Sinaia, — şi chiar pentru acei doritori cari au o călătorie în treacăt pe acolo.

Eată dar o descriere a Urbei Sinaia, aşa precum am vĕzut'o în călătoria ce-am întreprins'o, pentru a-mi forma un obiect de idee sicură : despre deplina cunoşciinţă a mult interesantelor poziţiuni naturale, precum şi despre unele părţi de prin pregiurul frumoaselor casteluri aflate acolo.

Părăsind livada, dai de un drum cari dă în şoseaoa judeţeană, şi aproape de muchia dealului, vezi îndată o fêntênă de unde isvoreşte necurmat apă rece şi limpede ca cristalul, — apoi o rîpă

www.dacoromanica.ro

prăvĕlatică; — cine doreşte a repeţi priivirea pentru frumuseţea giganticelor posiţiuni ale Sinaiei, probabil este, că de-acolo se poate încredinţa mai bine: despre o cunoşciinţă deplină a locurilor cari formează o regiune natural admirabilă; după aceea scobori pe drumuleţul făcut pênĕ în şosea, care este înpreajma drumului C. F. R. Ploeşti-Predeal, şi urmênd dar drumul pe dênsa, dai de bariera oraşului, apoi mergi şi iar mergi, pênĕ 'ncepe a se arĕta mai de aproape înaintea ochilor: admiratele posiţiuni regionale, precum şi lucirea mulţimelor castele, cari sunt aşezate la posiţiunile cele mai plăcute ale şesului frumos de pe poalele muntelui Furnica: *Castelŭri lucrate în felurite dispositiuni de architectură, ênsĕ tot cu sistemuri moderne.*

Castelul Principesei Elena Stirbei, este zidit pe un locşor din poalele muntelui Furnica, la o posiţiune plăcută şi cu totul frumoasă, el êşi are întinderea curţei sale pênĕ ce cuprinde o parte bunicică din pădurea plantată naturalmente cu vecinica mêndreţe a 'nfrunzirei minunaţilor brazi, printre cari se află o capelă de rugăciune a castelului, unde-êşi face venerabila Prinţesă, obştească d-sale rugă, de religiune creştinească a bisericei orientale; în faţa castelului este un eleşteu de apă anume făcut, iar împregiurul lui, şi chiar aproape toată curtea, se află împodobită numai cu flori de tot soiul, cari au un miros destul de plăcut în aroma lor naturală, în cât într'o zi de primĕvară, zi cu cerul se-

www.dacoromanica.ro

nin, cu un soare lucitor şi cald, au minunata putere a mirosului de te apropie vrênd-nevrênd de castel, — unde cu adevĕrat admĭri tot cu totul ; prin frumoasa curte trece un rĭuleţ de apă limpede şi recoritoare, al căruia murmur cu un sgomot lin, învioşiază straşnic de bine pe acei ce doresc sĕ vază bogăţia frumosului castel.

Castelul d-lui Emil Costinescu, zidit pe un teren de pămênt potrivit — este aşezat alături cu valea căşĕriei, care provine din muntele Furnica ; are o posiţiune admirabil de frumoasă, — căci te învioşiază când stai de priiveşti prin-pregiuru lui — pênĕ ce cugeţi : „despre vederea unui frumos amfiteatru gigantic — creeat de natură". Iar dacă te afli într'ênsul, poci vedea pedeplin frumuseţele regionale ce êl încungiur ; observênd apoi partea stêngă a castelului, vezi că pe şerpuita vale a căşĕriei, curge în timpuri ne ploioase un mic rĭuleţ de apă, şi din muchia dealului de pe numita vale — poate de sub castel — isvoraşte isvoare de apă cristalizată şi igienică cu-o cantitate regulată, ânsĕ despre calitatea iei pot zice că : arare locuri pe acolo sĕ poate afla asemenea apă, ea curge prin nisce ţevi anume făcute, şi se varsĕ direct în veselul rĭuleţ, cari nu departe de castel dă în recoritorul rĭu Prahova — rĭu care vine câte o dată tulbure şi rĕu supărat de toţi afluenţi lui ; căci ele se varsă într'ênsul de tot înneregulă, în cât atunci cu repeziala lui cea

www.dacoromanica.ro

ştraşnică, — îngrozeşte fără cruţare pe toţi şi chiar tot de prin pregiuru lui.

Dacă face cine-va din acest castel o privire cu multă băgare de seamă despre tot conţinutul de pe aceşti munţi! de sicur êşi poate imagina că par'că nu vede îndestul acele văi, acele dealuri, şi acele minunate nălţimi ce sunt în natură;—de cât numai: o singură regiune ideală de-o frumuseţe admirabilă,—de-o fericită minune cerească; iar despre grupele şi varietăţile ce se vĕd pe acolo, nu poci sĕ zici nimic dar nici sĕ gândesci că poate ochiul ce-l schînteitor al privitorului, nu s'ar învioşa precum trebue când priiveşte cu de-a mĕnuntu: acele posiţiuni naturale, chiar din cotro vor voi de-a vedea mêndreţea din pregiurul Sinaia.

Mergând dar mai departe, dai de Oteluri şi Băi zidite pe-o dispoziţiune al unui teren potrîvit — cu-o frumuseţe plăcută: ele sunt făcute de Eforia Spitalelor Civile pe teritoriu pus sub epitropia Eforiei, ânsĕ în faţa Otelului Caraiman, se află o şoseluţă cam şerpuită, pe care cobori pentru gara Sinaia,—aşezată înpreajma rîului Prohova şi 'n faţa muntelui Piscu Câinelui.

Urcând spre mêndrul *castel al Principelui Dumitru Gr. Ghica*, întemeetorul şi îndreptorul Urbei Sinaia, al căruia nume va rĕmêne comemorativ în documentele aflătoare pentru întemeerea acelei Urbe; castelul ânsĕ, este aşezat pe un deal ce are un teren cam potrivit, dar cu-o posiţiune de-o însem-

www.dacoromanica.ro

nătate rară cu cele la-l-te castele, căci se poate privi de-acolo, mai bine minunatele posiţiuni aflate prin toate locurile principale din Sinaia, precum sunt: priivirea Castelelor cu întregimea lor: valea numită Poiana-Ţapului, situată între munţi Bucegea sau Omu şi Cumpătu; Valea rea ce se află între munţi nalţi şi de-o perfectă admiraţiune, Piscu Câinelui şl Cumpătu; iar dacă cobori în şoseaoa comunală, togmai în marginea grădinei parte de împodobire cu flori mirositoare a frumosului castel ce este cam îndreptul garei, afli acolo un isvor de apă ce curge pe o ţeavă aproape din muchia dealului de sub castelul Principelui.

Apoi urci pe-o şerpuită şosea tot cu luare aminte despre toate câte vezi în cale: pênĕ ce intri în curtea mănăstirei Sinaia, unde admiri localul sfânt al Bisericei, odăile de prinpregiur, şi vechea zidărie ce se află de giur împregiur ca-o cetate puternică, ca semn de caritate pentru români ce-i neputîncioşi, şi ca semn de-apărare închinaţilor din vremurile vechi, spre a putea fi scăpaţi de moarte, din mâna ne'mpăcatului duşman care e vecinic în contra neamului românesc.

III

Părăsind curtea treci prin portiţa din faţa mănăstirei, şi mergi pe un drumuleţ care te coboară numai prin mêndreţea brazilor, pênĕ când ajungi în valea Pe-

www.dacoromanica.ro

leşul, atunci cu inima săltênd de plăcere, treci rîuleţul cu acelaşi nume, şi mediat êţi închipueşti că par'că eşti născut în timpul fericiri: pentru că vezi tot ce n'ai vĕzut, şi câştigi o cunoşciinţă ce n'ai avut'o. *Acolo te afli înfaţa Castelului Regal numit Peleşul, zìdit pe-o admirabilă poeniţă de pe poalele muntelui Peatra-Arsă, Proprietatea Rrgelui Carol I de Hohenzolern Sigmaringen*; şi cu un dor setos êl priiveşti cu ochii schînteitori de bucurie, în cât poci mĕrturisi cu adevĕrat: că în vecie nu te poci sătura priivindu-i eleganţa construcţiunei, şi poci crede chiar că par'că zbori rotindu-te tot cu luare aminte despre toate frumuseţele naturale de care este încungiurat Castelul; fie care priivitor par'că ar fi neîmpăcat în dorinţa sa precum şi nestatornic în rĕbdare de-a se vedea mai repede lângă dênsul, —atunci el se gândeşce necurmat asupra poziţiunilor naturale, şi urmênd tot aşa pe nesimţite, urcă dealul pênĕ ce se vede că admiră de-aproape minunatul Castel.

Castelul Peleşul, are în faţă un locşor liber, după aceea un altul prăvĕlatic semĕnat tot cu verdeaţă plăcută şi cu felurite flori mirositoare; iar puţin mai departe, se întinde valea Peleşul, ânsĕ numeroşi brazi cari stau vecinic înverziţi, se remuresc cu-o mândreţe ne aseměnată împregiuru lui: căci sunt din natură aşa semĕnaţi pe munţi Furnica şi Peatra-Arsă. Aceste minunate grupuri, înviosiază cu toate varietăţile lor, ştraşnic de bine pe spec-

www.dacoromanica.ro

tatori cari la fie-care pas se înveselesc vrênd-nevrênd, în cât necurmat li zîmbeşte inima de bucurie şi li schînteează ochiu când vĕd acel paradis pămêntesc; vêntuleţele cari suflă din partea lor prin deşimea frunzişului de brad o recoare plăcută, aduce o mulţumire completă pentru toţi; iar timpul când este aspru, când cerul este tulbure de îngrămădirea norilor, vêntul ce vine ager pe acolo se vede că este înlăturat de înălţimea munţilor, — căci coloasa lor mărime şi deşimea brazilor, êl trimite tot prin locuri depărtate, unde nu se află asemenea adăposturi: ci numai câmpii.

Soarele cu rază lumini lui, străluceşte ocolo printre brazi aflaţi în lărgimea distanţei naturale, c'o lumină regulată precum e pretutindeni; în turnul ce-l nalt al Castelului, (despre care poci zice că este astronomic,) se află aşezat un ciasornic care sună cu loviturele sale cele puternice: sferturile şi orele zilei,—iar de se întêmplă se fie cine-va togmai când ciasornicul anunţă orele, de sicur aude un sunet cântător şi melodios, al căruia resunet încântă şi înveseleşte toate văile de prin pregiur.

In partea dreaptă a Castelului, se rĕmuresc numeroşi brazi cari înfrumuseţează tot şi totul pe lângă Castel; iar la o distanţă oare care, este situată casarma ostaşilor de passă; şi mai departe se află togmai în deşimea brazilor o casă regală de vênătoare, cu împodobirea interiorului de felurite chipuri de animale sălbatice; poate că această servă

www.dacoromanica.ro

pentru imaginarea vênătorilor; despre o priveliște nestrăbătută de prin locurile muntoase, despre groaza fiarilor sălbatice; se mai află puțin mai 'nainte un eleșteu cu apă, reservat pentru păstrarea de pește; el se umple cu apa ce curge prin valea Peleșul, și după aceea se scurge la vale pe matca rîulețului prin mai multe țevi, cari sunt făcute numai pentru scurgerea apei,—așa că eleșteul se află vecinic premenit cu apa ce isvorăște necurmat din munți Furnica, Peatra-Arsă, Bucegi sau Omu; metod care descoperĕ o dispositiune ingenioasă. Pe valea Peleșul curge un rîuleț de apă vioaie, ea êși mișcă cu repezială undele sale, și vine ne-curmat c'o suflare murmură,—dar imaginațiunea te face se crezi că poate se află în depărtare stoluri de pasĕri cântătoare, căci plăcutul sgomot al apei, în cântă și desmeardă iot și totul din pregîurul fericitului riuleț: iar despre codri cari veghiază vecinic de pe stânci preste nălțimele lăturale ale munților, se vĕd poalele lor precum sunt spălate ne-curmat de-acele isvoare cristaline, și precum sunt recorite de puternicul aer de munte.

In partea stângă la o distanță depărtată de Castel, pe marginea de pe malul stâng al Peleșului, și lângă șerpuita șosea care se isprăvește în șoseaoa județeană drept cu valea Rea; se află frumoasele grajduri ale frumosului și fericitului Castel-Peleșul-Regal.

www.dacoromanica.ro

IV

Români cari locuesc pe aceşti admirabili munţi şi pe alocuria, parte duc o vieaţă nomadă, ocupêndu-se numai cu păstoritul Oilor şi al Caprilor ; ei umblă pe toate colinele munţilor Carpatine — pe toate văile ce se 'ntind prin România ; caracterul lor fisic este puternic format de natură, — şi precum sunt aşa, îngrozesc necurmat pe duşmanul neamului românesc ; moravurile păstrate de dênşi, sunt moşcenirea strămbunilor lor, şi li urmează regulat aşa precum li-a pomenit : pentrucă ele au numai aşezeminte naţionale, şi sunt curat adevĕrata lor icoană românească; fáptura li este solidă, căci au un temperament destul de tare : temperament care probează că êşi păstrează tressurele caracteristice, după clima naturală a pământului românesc, în cât a caracterisat pe amêndouĕ sexele în destul de a fi nesimţitori în schimbările timpului anual ; — iar simplitatea simţului românesc êi face pe toţi ca să fie vecinic nestrămutaţi în susţinerea dreptului naţional şi buna păstrare a obiceiurilor strămbune. Ţĕrancele române, cari zilnic să 'ntrec cu bărbaţî în asprimea timpului — precum şi în priivinţa osteneli lucrului : li vedem ca ele au o fisionomie amazonică.

Vara când se revarsă plăcuta căldură de 'nviază toată frumuseţea naturală ; se mai zăresc prin Urba

www.dacoromanica.ro

Sinaia, mêndrele turme păstoresci purtate de păstori tot în coloane prin costişele şi văile cele plăcute ale munţilor, conducêndu-le la păşune tot în desmerdarea doinelor melodiase, cântate cu-o duioşie ni aseměnată din instrumentul lor tradiţional, precum se numeşte—*fluerul*, care gâdelă urechile auzitorului pênĕ ce-i saltă inima plină de fericire; iar plăcutele sunete ale talancelor de la Ţapi şi Berbeci, împreună cu toate cântecele paserilor de pe acolo, sunt aduse de tonul ecoului ca pe o fericită veste pentru toţi locuitori varatici, şi pentru cei obşteşti cari stau vecinic prin admirabili munţi din Sinaia, ei cu portul lor neauş ţĕrănesc, cu bună voinţă, şi cu credinţă dreeptă, intogmesc cu dor de inimă: un principiu cu simţimânt românesc.

Cam aceasta este icoana înfăţişătoare a poziţiunei din Urba Sinaia, precum şi-a 'ntregului judeţ— Prahova; aceste admirabile locuri, sunt un paradis de grădină naturală, un adevĕrat raiu pământesc; acolo poate trăi ori-care o viaţă liniştită, poate să aibă toată mulţumirea, şi poate să fie satisfăcut în tot şi toate despre: „*viaţa bunurilor.*“

In sfîrşit, acest mêndru şi nepreţuit district al Prahovei, este cu drept cuvênt: „*un tesaur de frumuseţe ne-mĕrginită.*“

Bucureşci, 1884.

ISPRĂVIT

www.dacoromanica.ro

LUMINOASA TRINITATE

(Cântată în viață de Bardul de la Mircești, drept închinat Poetului: Vasile Alessandri.)

Poete,—harf'a'ți singură e un geniu imaginal;
Ai un sacru cuget, ai o dibace combinare;
Căci pre creator, mereu ai cântat; subect substanțial,
Așa precum l'ai aflat că esistă sub-soare.

Cu o predispositiune rațională;
Și prin lucrări, cu-o dispositiune morală;
Ai luminat cu-o facă aprinsă locul templului:
Cu produsul literar prin tot edificiul,
De strălucești cu mărire în calea Românului;
Și'n calea mea, vecinic ești comparat cu genul
Pus la nălțimia lui, și la ce-l mai mare drum:
Drum ca să-l urmăm toți,—precum ne-ară-'ți al tău fum.

Căci cu ochiu schînteind, gândești spre dorul inimilor;
Și cu glorie ne cânți icoana frumusetei;
Dar ești poe, poetul *Doinelor* ș'a'l *lăcrămioarelor*,
Cari annunță focul mișcarea gelosiei.

Isolat la Mircești, ne-ai surprins cu *Pastelurile*,
Un șir de poesii, de-un simț însufletite,
Naturale, cu podoabe frumos—admirabile:
Simțiri voioase, și tot bine meșteșugite.

www.dacoromanica.ro

Astăzi după lungi tăceri, elegant ne dai la lumină;
Portretul tău cu-un imagin genial, ânsă tropic:
Inspiraţiune strălucită, — vecinică cunună;
Căci êl vedem, êl vedem precum sublim e dramatic;
Representat prin Horaţiu, prin Fontâna Blandusiei:
Un isvor de raţiune,—ne secat al Poesiei.

Rege al Poeţilor, cântă, cântă mereu falnic,
Dă pilde, dă sfaturi de inimă sufletesci;
Precum ai dat, precum dai cu jurământ Eroic,
Şi'mpănezi toată lumea, căci sunt Românesci:
Precum esplici, şi precum îndrepţi după pasul tău
Pre Generalul..., cu epistola ce am cetit'o eu.

Striveşte ânsă, cu viaţa ta literara,
Pre acei tineri cu simţiri reci, caracter inimic:
Din colcuşul tău *Mirceşti*; surprins de-Aurora;
Căci vorbind drept, ei nu însemnează nimic: nu şciu nimic.

Domnul! sănatos să te ţie, mulţi ani pre pământ;
Ca să cânţi aşa să cânţi:—*cu falnicul tău cuvênt.*

C. CANILLI.

Mărţişor 1884.

www.dacoromanica.ro